

GER

67

Februar 2009

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 67

20. årgang – februar 2009

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s

Oplag: 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
- (b) at udgive skrifter om mongolerne,
- (c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
- (d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
- (e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlem:**

HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:

Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Adresse: se under kasserer

Selskabets adresser:

Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@pc.dk

Kasserer: Jan Koed

Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby
tel: 3322 3728
fax: 3322 3726
email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:

Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:**Kontingent:**

150 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
250 kr. for husstandsmedlemskab.
500 kr. for firmamedlemskab.
Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

Med dette nummer af Ger tager vi hul på Oksens år i den mongolske kalender. Ifølge astrologerne er der udsigt til et frugtbart år med stabil fremgang og vækst - opmuntrende i en turbulent tid med verdenskrise og økonomisk smalhals. Nomaderne synes at klare sig godt trods den hårde vinter. Antallet af husdyr på landsplan slog alle rekorder ved indgangen til 2009.

Foto: Søren Zeuth

Indhold

Top-ti-nyheder i 2008	3
Nikolai Roerich i Mongoliet	4
Ulvetider for de sidste ulve og deres menneskevenner	6
En sygeplejerske i Mongoliet - III	8
Aktuelt	16
Hegn i midterrabbatten	17
Præsident som Obama	17
The Beatles i Ulaanbaatar	18
Skulpturelle metaforer	19
Den mongolske uafhængighedsdag	19
Jord-Oksens år	20
DMS nyt	25

Chinggis Khan monumentet. Foto: Karl Schuler

Top-ti-nyheder i 2008

Det nationale mongolske telegrambureau MONTSAME har udpeget de 10 største begivenheder i 2008.

1) September: Mongoliets regering gennemførte med succes sin landsomfattende »3. kampagne« for opdyrkning af jomfrueligt land. Resultatet af kampagnen blev 205,8 tus. ton høstet hvede eller en stigning på 91,2 tus. ton i forhold til forrige års høstudbytte. Efterårets høst bragte Mongoliets selvforsyningsgrad med korn op på 50%. Omtrent samme procentsats gjaldt for kartofler og grønsager.

2) Maj: Der skete omfattende ødelæggelser på grund af voldsomme snestorme. 54 mennesker omkom, og de mange tusinde døde husdyr forårsagede store økonomiske tab.

3) Juni: Der blev afholdt parlamentsvalg med et samlet antal kandidater på 365 fra 12 forskellige politiske partier og én koalition. Valget, der var organiseret i 76 valgdistrikter, kostede 7,2 mia. tg. [28,5 mio. kr.]. Det mongolske Folks Revolutionære Parti vandt 45 pladser i parlamentet, men valgte alligevel på trods af det omdiskuterede valgresultat at danne en koalitionsregering med deltagelse af Det demokratiske Parti.

4) Juli: Den 1. juli opstod der i kølvandet af valgresultatet optøjer og ildspåsættelser i Ulaanbaatar. Flere hundrede mennesker blev såret, og enorme mængder værdier og ejendele tilhørende staten, offentlige og private institutioner og almindelige borgere blev brændt af og ødelagt. Fem mennesker mistede livet under de tragiske begivenheder, og for første gang i landets historie måtte Mongoliets præsident erklære undtagelsestilstand.

5) August: Et hold mongolske atleter deltog med stor succes i de olympiske sommerlege i Beijing. Tre guldmedaljer og to sølvmedaljer blev det til. Den fantastiske bedrift var uforglemmelig – et stort øjeblik for den mongolske nation.

6) September: Da det mongolske skolesystem skiftede til 12 års obligatorisk skolegang den 1. september, påbegyndte omkring 42.000 6-årige børn deres skoleundervisning. Det anses for at være den største reform nogensinde i landets undervisningssektor. Man lever nu op til internationale standarder på skoleområdet.

7) September: En 20 meter høj statue af Chinggis Khan blev afsløret på Tsonjin Boldog højen 53 km fra Ulaanbaatar. Monumentet, der forestiller Chinggis Khan til hest, har en særlig betydning i Mongoliets historie og er verdens største kunstværk af sin art.

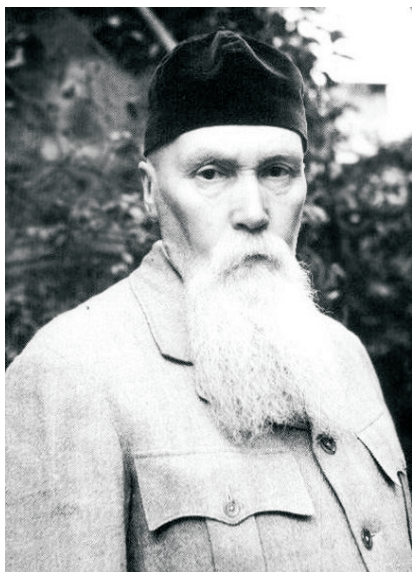
8) December: Parlamentet godkendte en resolution, der bemyndiger den mongolske regering til at udarbejde en investeringsoverenskomst om strategiske mineralforekomster. Regeringen kan indgå aftaler med såvel indenlandske som udenlandske investorer under betingelse af, at 51% af ejerskabet forbeholdes den mongolske regering i forbindelse med Tavan Tolgoi kulminen og 34% i forbindelse med Oyu Tolgoi kobberminen.

30-årsjubilæet for det mongolsk-russiske joint venture *Erdenet Mining Corporation* – som spiller en afgørende rolle for Mongoliets udvikling – blev markeret over hele landet.

9) December: For at normalisere de daglige forretninger sendte *Bank of Mongolia* sin officielle repræsentant til *Anod Bank*, som var på randen af bankerot. Det viste sig at blive en stor succes, som har afhjulpet krisen hos en af Mongoliets største banker. Der var tale om en særdeles ubehagelig situation for landets bank- og finansvæsen.

10) December: Ifølge en foreløbig opgørelse fra den mest omfattende tælling af husdyr, er antallet af husdyr i Mongoliet nået op på 42,2 mio. – det største antal i Mongoliets historie.

The Mongol Messenger
01(913):6 – 07.01.09

Nikolai Roerich i Mongoliet

I november måned 2008 markeredes 80-årsdagen for den internationale ekspedition i Centralasien ledet af den russiske videnskabsmand, maler og arkæolog N. K. Roerich. Under overskriften *The Roerich's and Mongolia* afholdtes der i dagene 20.-21. november et internationalt symposium, som var arrangeret af Den internationale forening for Mongolstudier, Videnskabsakademiet, Det mongolske Roerich-Selskab og Roerich-familie-museet i Sankt Petersborg, Rusland.

Den 15. september 1926 skrev den russiske avis *Izvestiya* fra Ulaanbaatar: »En kultur-arkæologisk ekspedition ankom fra Moskva den 12. september. Leder af ekspeditionen er den verdenskendte russiske maler, Roerich. Ekspeditionen bliver muligvis i Ulaanbaatar i længere tid for at studere værdifulde kulturgenstande i den mongolske hovedstad. Med i ekspeditionen er malerens søn, den unge akademiker og sanskrit-mester Juri N. Roerich. Han har skrevet en ny bog om tibetansk maleri, som er udkommet i 1925 på et parisisk forlag. Ekspeditionen ankom hertil fra det sydlige Indien efter at have passeret Himalaya og Karakorum-bjergene.«

Formanden for Det mongolske Roerich-Selskab, Sh. Bira, fremhævede, at det arbejde, den første centralasiatiske ekspedition under ledelse af Nikolai K. Roerich udførte, stadig er af stor betydning for studiet af centralasiatisk civilisation.

Et af ekspeditionens formål var at undersøge civilisations- og kundskabsniveauet blandt verdens mindre og oversete lavudviklingslande som fx Mongoliet. I sin forelæsning, »N. Roerich var en stor mongolist«, fastslog Bira, at Roerich stadig har stor betydning i den akademiske verden, og at han med sin brede videnskabelige baggrund er en interessant figur i mange forskellige kredse.

Da ekspeditionen arbejdede i landet i 1926-27 var Mongoliet endnu tilbagestående. Alligevel så han Mongoliets fremtidsmuligheder i et positivt lys: »Mongoliet har et stort eksistenspotentiale og et stærkt ønske om udvikling. Netop fordi man i Vesten tilsyneladende har glemt Mongoliet, har man en særlig forpligtelse til at etablere og vedligeholde forbindelserne til landet med henblik på udviklingen i fremtiden.«

I sin fortælling, »Mongoliet«, fastslog N. Roerich: »Vi står over for et uendeligt og skjult hav. Alle vil komme til at se dets skjulte kraft i alle livets forhold, selv om det er svært at afgøre, om denne skjulte

kraft er tilfældig. Intet er imidlertid tilfældigt; derfor er dette skjulte 'noget' forbeholdt store bedrifter.«

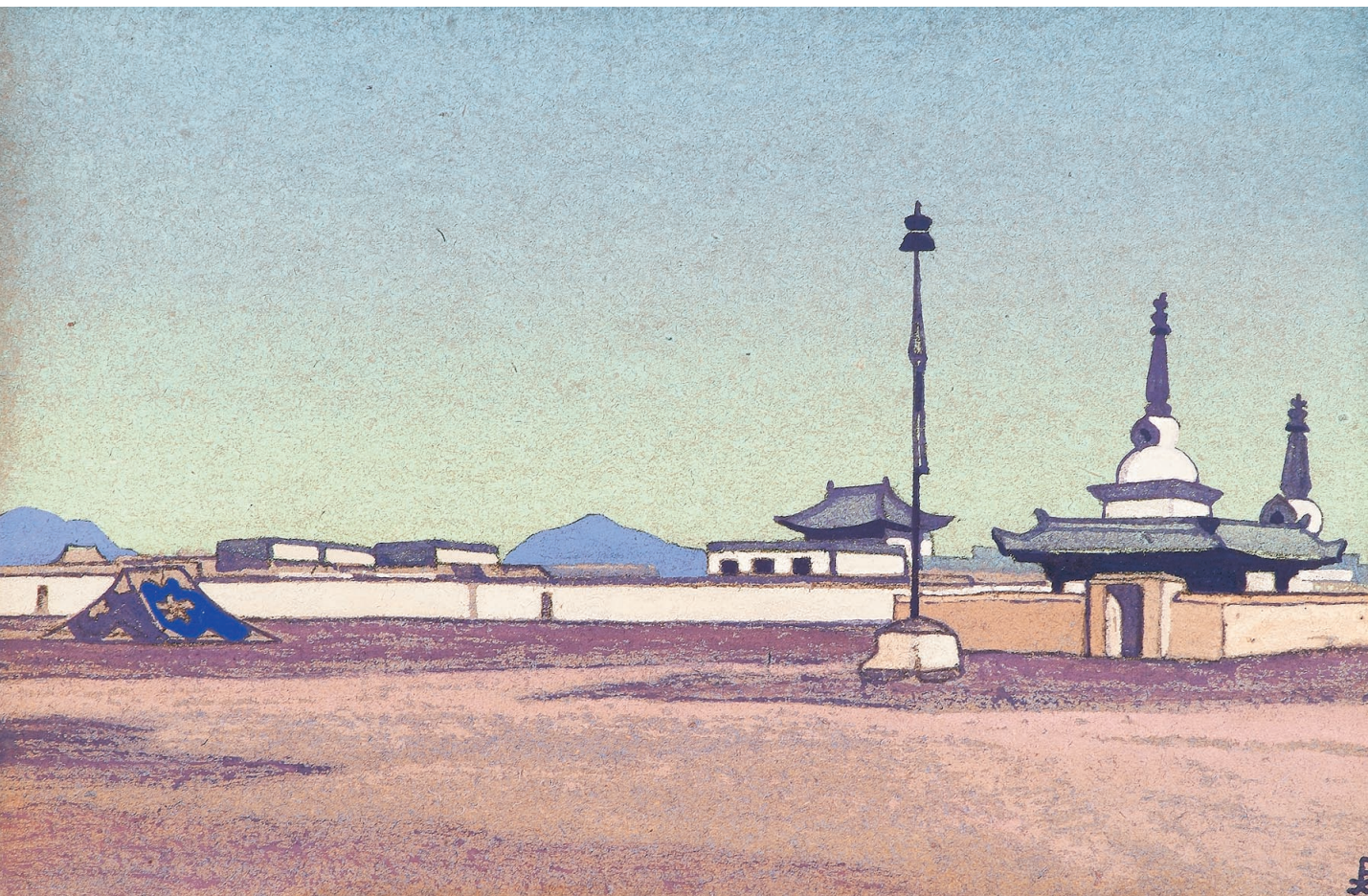
Da N. Roerich udformede sin vision om foreningen af de vestlige og østlige civilisationer, skrev han en videnskabelig afhandling om betydningen af den mongolske nomadiske civilisation, historie og kultur, og han malede mange billeder med reference til Mongoliet.

Også hans søn, Juri Roerich, studerede østlig og mongolsk historie og skrev adskillige bøger. Da dr. Sh. Bira studerede ved Det russiske Videnskabsakademis Østinstitut i 1957-60 modtog han undervisning af Juri Roerich og fik sin eksamen under dennes vejledning.

Under symposiet anerkendte de mongolske og russiske akademikere Nikolai Roerich og sønnen Juris

Nikolai Roerich fremviser en Shamballa-tankha i Ulaanbaatar marts-april 1927.

bidrag til studiet af mongolsk historie og maleri samt oversættelsen af buddhistiske sutraer. Der blev også talt om den aktuelle betydning af Roerich-pagten, Roerich-profetien, deltagelsen i den første kongres for mongolister og Juri Roerichs breve.

Nikolai Roerich omtalte kunst, videnskab og religion som de tre mest betydningsfulde menneskelige aktiviteter og som værende af stor betydning for menneskehedens fredelige sameksistens. Roerich tog sammen med internationalt kendte personligheder som Einstein og Tagore initiativet til Roerich-pagten under 2. verdenskrig for at beskytte verdens kulturværdier.

N. Roerichs malerier, der virker så dragende med deres kombination af farver, overraskende symboler og hemmeligheder, skildrer skjulte ideer og dybe indsigter. N. Roerich,

der havde et indgående kendskab til Buddha-legenden, rejste i de indiske og tibetanske bjerge i sin søgen efter det legendariske Shamballa. Roerich-familien er også kendt for at have introduceret Shamballa i deres undervisning i buddhisme i vestlige lande.

I Ulaanbaatar findes der endnu bevaret et mindre træhus, hvor ekspeditionens medlemmer boede i årene 1926-27. Deltagere ved symposiet opsatte en mindetavle på huset. ■

B. Ooluun

The Mongol Messenger
50(908):11 – 26.11.08

Nikolai Roerich: Batukhalka, hovedstaden i Indre Mongoliet, 1936. Tempera på karton 30,5 x 46 cm. Nicholas Roerich Museum, New York.

Nikolai Konstantinovich Roerich (1874-1947) blev født i Sankt Petersborg, Rusland, den 9. oktober 1874. Han studerede ved Kunstakademiet på Sankt Petersborgs Universitet i perioden 1893-98, samtidig med at han gik til undervisning på Lov-universitetet.

N. Roerich levede i Rusland i 42 år, i USA 3 år, Finland 2 år, Frankrig 1 år, England 1 år, Kina 2 år, Tibet ½ år og Mongoliet 7-8 måneder.

Roerich rejste to gange (1924 og 1934) rundt i det centrale og østlige Asien. Efter sine rejser i mongolsk Gobi, Altai- og Himalayabjergene berettede han om sine rejser i bøgerne *Heart of Asia* og *Altai-Himalaya*.

Ulvetider for de sidste ulve og deres menneskevenner

Jiang Rong: *Wolf Totem*. 2008, Penguin Press. 544 s.

En flok elegante gazeller græsser på en slette i Indre Mongoliet. Selv om de holder nervøst udkik, lykkes det et kobbel ulve at snige sig ind på dem. På et tegn fra førerulven starter et blodbad, hvor ulvenes skarpe hugtænder flænses ubesværet gennem gazellernes skind og muskler.

Ulvene er brutale og blodtørstige rovdyr. Men det er kun en af de roller, ulvene spiller i denne specielle, kinesiske bog.

For den lokale mongolske befolkning af omvandrende hyrder er ulvene både venner og fjender. Men de er også symbol på friheden – en frihed, som står i skarp kontrast til den måde, Kinas etniske flertal af Han-kinesere undertrykker og dominerer minoriteterne på.

Bogen udkom på engelsk i maj 2008, men allerede for 4 år siden på kinesisk, hvor den vakte stor diskussion på grund af sin kritik af den kinesiske politik om at sende millioner af indvandrere ind i Indre Mongoliet, den tyndtbefolkede nordlige provins. Forfatteren Jiang Rong blev kaldt »forræder og fascist«, men han havde klogelig nok skrevet under pseudonym.

Bogen er skrevet som en roman, men den er faktisk en selvbiografi over forfatterens oplevelser under kulturrevolutionen, der blev startet af formand Mao Zedong i 1966 som et voldeligt angreb på den gamle ki-

nesiske kultur og på vestlig indflydelse.

Forfatteren er ung rødgardist i Beijing. Han melder sig til at rejse op til hyrdefolket i Indre Mongoliet for at belære dem om kommunismens fortræffeligheder. I 1966 flytter den 21-årige unge Han-kineser ind i teltet hos en mongolsk stammeleder. Og her bliver han hurtigt betaget af friheden på de enorme græssletter, hvor hyrderne driver flokke af får, heste og køer omkring.

Den gamle mongol åbner hans øjne for den delikate balance mellem ulvene og de græssende flokke, som har holdt græssletterne i live i årtusinder. Ulvene er både hyrdernes fjender og venner: De angriber får, heste og køer, men de æder også gazeller, som ellers ville spise al græsset, og de æder mus og kaniner, som ellers ville gennemhulle sletterne med deres underjordiske huller.

Og så er ulvene en slags budbringere for nomadernes himmelske gud. Når en af mongolerne dør, bliver liget lagt ud i bjergene, så sørger ulvene for, at den afdøde kommer op til Guds dødsrige. Derfor respekterer mongolerne ulvene, og de dræber kun så få, at det årtusindgamle økosystem balancerer.

Men så kommer Han-kineserne sydfra. De betragter kun ulvene som blodtørstige rovdyr, der skal udryddes med alle midler: De voksne dyr skal skydes eller sprænges med dy-

namit, ulveungerne skal graves ud af hulerne og slagtes. Og så er ulveskind efterspurgt til pelse »nede« i Kina.

Den gamle mongolske stammeleder forudser de frodige græssletteres skæbne: Uden ulvene vil de blive til ørken på grund af overgræsning. Døds spiralen går hurtigere, end han tror. Snart hvirvler storme ørkensandet i tætte skyer ned til Beijing mere end 1000 kilometer borte. I udviklingens og den kortsigtede grådigheds hellige navn.

Bogen igennem erklærer den tidligere rødgardist sin kærlighed til de mongolske nomader. Han skriver blandt andet: »Jeg betragter efterkommerne af nomadestammerne som de mest udviklede folk, der findes i dag. De drikker mælk, spiser ost og bøffer, væver tøj af uld, bygger med græstørv, opdrætter hunde, fanger tyre, rider hestevæddeløb og konkurrerer i atletik. De elsker friheden og holder frie valg, og de respekterer kvinderne, alt sammen traditioner fra deres forfædre.«

I modsætning til Han-kineserne, som adskillige gange bliver sammenlignet med får, uden mod og selvstændig tankegang.

Den slags er hård kost at sluge for de selvbevidste kinesere og for det

rigide kommunistparti, der ellers slår hårdt ned på kritik.

Forfatteren siger også i et af sine sjældne interviews, at det var derfor, han ventede næsten 40 år med at skrive bogen. I takt med den økonomiske udvikling i Kina er fulgt en forsigtig politisk åbenhed, hvor kommunistpartiets ledelse har stemplet Maos kulturrevolution som et fejltrin. Måske er det derfor, at bogen har undgået at blive forbudt.

Forfatteren var forsigtig nok til at skrive sin bog under pseudonym, men hans identitet er nu blevet afsløret. Han hedder Lu Jiamin, er 61 år og pensioneret universitetsprofessor. Han vendte tilbage til Beijing i 1978 og blev jurist i 1982. Han var involveret i demokrati-demonstrationerne på Den Himmelske Freds Plads i 1989, hvilket han blev idømt 1½ års fængsel for.

I november sidste år blev bogen hædret med litteraturprisen *Man Asia*, men den pressesky forfatter mødte ikke op til overrækkelsen i Hongkong. Han har hverken glemt nomaderne i Indre Mongoliet eller sit aktivistiske sindelag. Litteraturprisen på 10.000 dollar har han givet videre til mongolske aktivister, som kæmper for nomadernes rettigheder.

Mongolerne er blevet en minoritet i deres eget land, de udgør kun 20% af provinsens 24 mio. indbyggere. Og selv om Indre Mongoliet på papiret har udvidet selvstyre, har mongolerne ikke meget indflydelse. Mongolske aktivister, som protesterer mod den Han-kinesiske indvandring, bliver fængslet eller holdt i husarrest.

Provinsens mest kendte politiske fange er Hada, som i 1986 blev idømt 15 års fængsel for separatisme. Hans kone fortalte i sidste uge til nyhedsbureauet *Reuters*, at politiet har øget overvågningen af hen-

de og andre aktivister her op til åbningen af OL i Beijing om mindre end to uger.

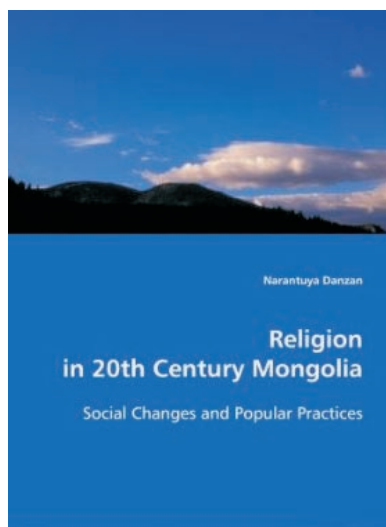
»Det er hvid terror«, siger hun og tilføjer: »Jeg vil gerne bruge denne lejlighed til at slå fast, at der ikke er

sket nogen forbedring af menneskerettighederne i Kina.« ■

Nis Olsen

Politiken 26.07.08

Religionens vilkår under kommunismen

En tysk forlag, *VDM Verlag*, har udgivet dr. Danzan Narantuyas bog *Religion in 20th Century Mongolia*. Forfatteren undersøger forandringerne i befolkningens religiøse holdninger og skikke i det 20. århundredes Mongoliet. Kilderne er de mundtlige ytringer, som blev censurerede og fordrejede under det socialistiske regime.

Fra det 16. århundrede og fremefter var buddhismens den dominerende religion i landet, og den udviklede sig efterhånden til, at 40% af den mandlige befolkning var lamaer. Situationen blev dramatisk forandret af revolutionen i 1921. Den kultur og det samfund, som den nye revolutionære regering stræbte efter at indføre, stod i grell modsætning

til den buddhistiske lære. I denne kamp blev tusinder af lamaer massakreret og befolkningens religiøse følelser undertrykt.

Bogen illustrerer, hvordan den kommunistisk prægede undervisning, ideologi og fremfærd kom til at forme troen, værdierne og holdningerne hos de fleste mongoler. Bogen kaster også lys over, hvorfor moderne mongoler konverterede til vestlige religioner efter kollapset af den kommunistiske verden. Den gengiver stemmerne fra tre generationer af mongoler, om deres tro og værdier og om deres holdning til den religiøse pluralisme.

Dr. Narantuya er lektor ved Mongoliets Statsuniversitet. Hun fik sin MA i befolkningsstudier ved Pekings universitet og en PhD i sociologi ved *University of Essex*. Foruden sin undervisning arbejder hun som konsulent for Verdensbanken, Den asiatiske Udviklingsbank og FN. Hun er medforfatter til *Social Protection Index*.

Bogen kan købes gennem www.amazon.co.uk

Narantuya Danzan: *Religion in 20th Century Mongolia*. Saarbrücken 2008, VDM Verlag. 168 s. ISBN 3639094654.

En sygeplejerske i Mongoliet - III

Den danske sygeplejerske Lena Tidemands oplevelser i Mongoliet 1927-28 fortalt gennem hendes dagbog, breve og manuskripter.

Lena Tidemands største fornøjelse under sit ophold i Mongoliet var at gå på jagt. Her viser hun stolt en nedlagt kongeørn frem for fotografen. Nasjonalbiblioteket, Oslo

I Ger 64 kan man læse beretningen om Lena Tidemand fra hendes fødsel i et københavnsk middelklassehjem i 1882 og til hendes mangeårige otium i den norske bygd Sellegrod ved Farsund, hvor hun døde i en alder af 76 år. I årene 1927-28 besøgte hun lægen Carl Krebs, som på dette tidspunkt drev forsøgsgården i Bulguntal sammen med broderen Ove Krebs og landmanden Erik Isager. I fem dele fortæller Tidemand om sit ophold på gården. Samtlige billeder er taget med Lena Tidemands kameraer. Negativerne er i familiens eje.

Mandag, 27. februar 1928 (dagbogsnotat – D):

-25° C – Vor pige, Olga, er rejst langt væk til Bandi-Gegen. Det er jeg ligefrem bedrøvet over, nu har vi ingen til at vaske og gøre rent. Jeg vasker mit tøj hver uge, og det går meget godt. Isager vasker også temmelig ofte, men de to brødre vasker meget sjældent. OK [Ove Krebs] har vist kun vasket én gang. Det var en meget mærkelig vask.

Jeg tror ikke, jeg nogensinde vil vaske gulv, for »drengene« er fuldstændig ligeglade, om der er rent eller snavset. Snavset kommer også lige med det samme igen, så det er ikke den store umage værd; når der bliver fejlet lidt hver dag, må det være nok.

Flodens vand strømmer over isen på Egin-gol. Krattets ende mod flodkanten er oversvømmet. Fire lam født i nat. Skød en urhøne, men fandt den ikke desværre. Skød en silkehale.

Ved nytårstide lå temperaturen ned omkring de -25° til -29° C.

1. marts 1928 (uddrag af brev hjem):

Det er spændende om Isager bringer breve med hjem. Han tager op til Hathill [Khatgal] i morgen.

Vi har nu bunker af mel, heldigvis, og tre rådyr blev skudt forleden. En ko får snart kalv, så får vi lidt mælk til teen. I de sidste dage er der født 27 lam. De er forfærdelig søde.

De lever inde i jurten hos kvægpasserne. Mange af dem bliver født ude på steppen, hvor fårene går om dagen og finder deres føde. Serung, konen, tager hver morgen, når hun rider ud med kvæget og fårene, en sæk med sig, og når et lam bliver født derude og er slikket rent af moderen, putter hun det i posen og rider herhjem med det. I går måtte hun tre gange hjem for at bringe nyfødte lam.

I de sidste dage er Egin-gol gået over sine bredder, så hele krattet både oppe og nede står i vand. Vandet risler ovenpå isen. Jeg er meget ked af det, for så er jagten forbi, ikke tale om at man kan færdes over isen eller i krattet. Det bliver ligefrem kedeligt kun at have steppen at gå på, for der er ingenting nu, og jeg tror ikke man kan komme over på øen i de første 2½ måned. Jo, ride over kan man nok, men det at færdes til fods er foreløbigt forbi.

OK's pas var ikke med posten sidste gang; vi håber rigtignok det er med denne gang. Han trænger voldsomt til at komme en tur hjem.

Lena kunne lide at gå på jagt

Førend jeg rejste, havde jeg på stadion i København taget et par timer i skydning. Og mit allerførste bytte var en ørn, oven i købet skudt i hovedet i ca. 80 meters afstand. Jeg må sige, at jeg selv blev så umådelig forbavset, da den faldt. Vi havde så

Lena på jagt med hesten Minna.

mange ørne og musvåger kredsede over vort hus, fordi vi havde nogle høns og kyllinger gående omkring.

To små heste købte jeg mig også. De kostede kun 60 kr. stykket, så det kunne man nok tillade sig. Det var en svir at ride på sin egen hest over de blomstrende stepper og i de dejlige lærkeskove, hvor der voksede vilde azaleaer og store røde duftende pæoner, tre slags orkideer, roser, akelejer, kabelejer, ridderspore, iris, tre forskellige slags liljer, edelweiss, pyrola, asters, primula, haveanemoner, en anden – mig ukendt – anemone, løvemund, mange slags violer, gule valmuer – og en masse blomster, som jeg ikke kendte – men de kraftigste kobjælder om foråret var de dejligste, synes jeg.

Henrivende var det også at gå en tur langs Egin-gol floden. Der var rustænder, hvinænder, krikænder, moseænder og gæs, snepper og bekasiner – og om vinteren den muntre lille vandstær. Jeg kunne ikke lade være med at le, når jeg så ænderne komme baglæns eller sidelæns ned ad floden, der havde så ri-

vende en strøm. Jeg vidste ikke om det var viljeløst, de gled afsted, eller om de selv bestemte retning.

Der var et storartet jagtrevier. Harer i massevis. Ligeledes urfugle og hjerper. Så godt som hver dag var jeg ude med min kammerat, bøssen. Nej, jeg finder rigtignok mine harer selv, for jeg har ingen hund, og jeg har skudt dem på alle tider af døgnnet, dog ikke om natten naturligvis. Jeg har skudt 13, og de 11 af dem med skud i hovedet.

Forleden var jeg så ganske nær til en, ikke en meter fra den. Den sad i busken og missede til mig med det ene øje og gjorde sig så lille. Jeg missede så til den igen og sagde ganske *pianissimo*¹⁾: Ved Jupiter! Jeg skal ikke skyde dig.

Af urfugle har jeg bragt 22 hjem og 12 hasselhøns. Men hvor mange flere har jeg ikke skudt og desværre ikke fundet. Det er så bedrøveligt at gå og lede forgæves, men krattet her er så tæt, at det er umuligt at gennemse alt.

En dag kom jeg hjem med en hare, tre hasselhøns i bæltet og en

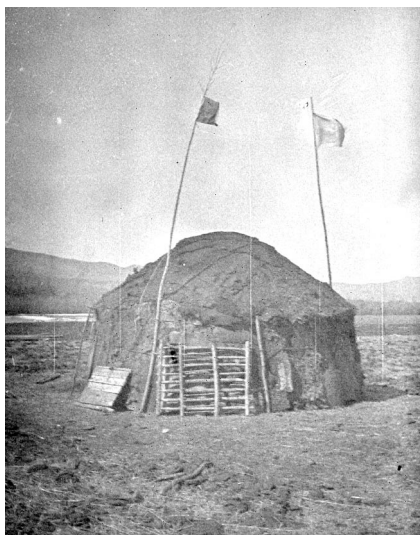
stor dejlig ugle med smukke blå øjne, åh, hvor jeg var glad.

Nu, marts 1928, er Egin-gol floden gået over sine bredder. Krattet er oversvømmet, så man ikke kan færdes der desværre. Om 14 dage kommer ænderne og lidt senere gæssene. Det glæder jeg mig til, men jeg ved bare ikke, hvordan man kan komme til dem for al den oversvømmelse.

Nå, nu ser jeg en flok urfugle komme flyvende, og ud flyver jeg så også ...

Her er jeg igen. Urfugl fik jeg ikke, men en lille haremis.

Jeg glæder mig vildt til foråret. Ja, der har været enkelte lidt forårsgtige dage allerede, åh, men at høre fuglene og se de første kobjælder komme frem, det er jo så rent ud overvældende dejligt. Forleden aften, da jeg gik udenfor mit hus og så på stjernehimlen, var også Jupiter der, og jeg ønskede, at den ville lave et stort stjernesud og komme ned til mig.

Zeuks ger med tibetanske bønneflag.

Zamong og datteren Uilzib med lam under armen.

Da hun kom hjem i 1929 skrev Lena Tidemand til Nansen og medsendte et foto af en grib, som hun havde anskudt²⁾:

Tænk jeg måtte kæmpe med den i 1½ time, førend den døde. Den fik fire kugler, men ville ikke dø, så havde jeg ikke flere patroner og måtte slå den med kæppe. Uh, hvor jeg var bange for den, men dræbe den måtte jeg da, det stakkels dyr. Jeg er meget stolt over at have skudt 29 harer, 28 urfugle og 26 hjerper og flere ænder samt en gås. Og mange rovfugle har jeg også skudt, endog en grib, som jeg var så heldig at skyde, og en stor laks.

Lørdag, 2. juni 1928 (D):

-1½° C – Skød en grib. Stod nede ved spidsen af det stille vand og så en mægtig fugl komme ovre fra den anden side af den varme flod. Den fløj over i en høj poppel, hvor der sad en af samme slags. De skændtes og gav nogle underlige lyde fra sig. Men så fløj den ene, og idet den fløj, så jeg den andens lyse hoved, fik hurtigt bøssen op og sendte et fladt skud af. Ned dinglede fuglen med et vældigt brag.

Nu måtte jeg over floden, tog ikke tout [?] af, heller ikke fodtøjet, måtte i til hofterne og så afsted over til poplen. Jeg gik forsigtigt, da jeg

så, at den ikke var lige dér, hvor den var faldet ned og fik da øje på den. Den sad med optrukne vinger og så gnistrende gal ud med sine skarpe øjne. Jeg ville gå hen til den, men den løftede vingerne og hakkede med næbbet. Så sendte jeg den en kugle, der traf godt, men den gav sig ikke. Blodet dryppede da ud af munden, så gav jeg den en lille kugle i hovedet. Den traf også godt, men det gjorde tilsyneladende ikke mere. Nu havde jeg kun én kugle tilbage. Det var min borende råbuk-kugle. Den sendte jeg den og traf fint. Men dyret gav sig ikke. Så gik jeg imod den med en stok. Da blev den først bange og gik ud ad skrænten og ud i vandet. Den gik i stilhed, ganske langsomt.

Så måtte jeg ud i vandet igen, fordi den gik i land på den anden bred. Den gik og svømmede stadig fra mig fra den ene til den anden side af bredden. Jeg stadig efter den i floden. Ingen ordentlige stokke var der at få fat på. Kun rådne snortræer lå på jorden. Endelig gik den op, hvor en træstamme lå og lavede en lille dæmning. Jeg udenom gennem det tætte krat og fik fat i et helt lille birketræ. Med det begyndte jeg kampen med den.

Den slog med vingerne og ville gerne gribe fat i mig, men jeg fik

held til at få dykket dens hoved under vandet og holdt det der i 2-3 minutter. Så sled den sig løs og fik fat med den ene klo i stammen og holdt så fast, at jeg næsten ikke kunne vride den løs fra grebet. Så slog jeg den på hovedet. Men i kampens hede kom jeg til at slå mig selv af al magt på mit venstre knæ, og det gjorde vældigt ondt. Jeg tror bestemt, jeg har læderet det slemt. Men så havde jeg også gribben. Det havde taget mig 1½ time.

Mongolerne tror, at gribben er en hellig fugl. De beder om at få en fjer af den. De mener, at gribbene mister fjerene på halsen derved, at de flyver så højt, at de støder på himmel-loftet, og derfor har den ingen fjer på halsen. Derfor er de så hellige.

16. marts 1928 (uddrag af brev hjem):

Jeg skriver for at sige, at jeg vil se at komme hjem i tide, så du Karen kan få din sommerferie i ro. Det er jo så rimeligt, at jeg kommer hjem og giver en hånd med. Det synes mig, jeg har ligefrem ond samvittighed ved at lade dig gå derhjemme og passe både din skole og far.

Foråret vil jeg gerne se herude, men når det er ovre, tager jeg fat på ordning af pas. Jeg har fået blanketten til udfyldning, og sikkert er det,

Tid til leg.

Den altid smilende Zamong.

at jeg ikke som OK sender mit pas med posten. Enten tager jeg selv til Urga, eller også får jeg en russer til at tage det med til Urga og tilbage. OK har nu i 7 måneder gjort anstrengelser for at få det i orden, og det er endnu ikke kommet.

Zeuk og hans Gud

Søndag, 18. marts 1928 (D):

-10° C – Skød en hasselhøne. – Stor historie med Zeuk og hans »Gud«. Vor kvægpasserfamilies overhoved, Zeuk, kom over til os og fortalte, at hans Gud tålte aldeles ikke, at et menneske blev født eller døde i hans nærhed.

Altså Serung og Punguk har lånt en lille træhytte at bo i, for en lama har sagt, at Serungs barn skal fødes i en *anbar*³⁾ og ikke i en jurte. Så kommer forleden Zeuks »lærer«, en lama, og besøger ham. Han solgte os forresten to kalve og siger, at det er dårligt, at Serung føder her på gården. Enten må hun ud af træhytten og væk fra os, eller også må Zeuk med sin jurte flytte udenfor folden og ud på steppen.

Zeuk var noget af det dovneste, jeg har set. Han lod konen passe kvæget og sad selv hjemme i jurten og lavede te eller kom over og så på, hvad vi bestilte. Han var meget stiv i

sin gudelære og fortalte mig en masse om sin Gud, Djebzam Damber. Denne var forfærdelig rig. Han havde en vældig hjord heste. Han havde en særlig god hest, på hvilken han kunne ride over hele Mongoliet på en nat. Han havde også bjerge af silke- og bomuldstrøjer, guld, te og flødeskind [fløde dannet efter kogning af mælk – en delikatesse]. Der var ingen ende på herlighederne.

Zeuk kom herover og var ganske altereret. Imidlertid red han næste dag op til Burgultai for at spørge shamanen, som er en *hora-hung*, et almindeligt menneske, om råd. Mongolerne har deres buddhisme foruden deres shamanisme, dvs. ren djæveltro.

Han har i jurten en underlig indretning hængende i en lang visk bestående af en masse silkeklude, og denne er en *hu-hung*, dvs. kvinde, og »ikke akhter« [?] – Nå, foreløbig er han endnu i folden, og det er også for koldt til at flytte for fårenes skyld. De skal jo morgen og aften give mælk til lammene, af hvilke der nu er 43, og disse sidste lever i jurterne.

For ikke at fornærme Guden flyttede Zeuk altså sin jurte ud på steppen. Han havde fået råd af en shaman, det vil sige en slags trolldmand. Han satte to flag på sit filttelt,

et hvidt og et grønt. På flagene var trykt tibetanske bønner, så på denne måde gik der stadig bønner op til Guden⁴⁾.

Zeuks kone var Zamong. De havde en lille datter, Uilzib, som blev min lille veninde. Når Zamong red ud med kvæget og fåreflokken om morgenen, tog hun gerne et par sække med, når tiden var inde til at fårene skulle have lam. Når så et lam var født og slikket rent af moderen, tog hun lammet, puttede det i sækken og red hjem til jurten. Den lille pige, Uilzib, tog sig af det.

Zamong var nu ikke en første-klasses hyrdinde. Kalve, ja endog okser og får faldt i floden og omkom, uden at hun vidste det. De blev senere fundne længere nede ad floden. En aften kom hun ridende hjem og sagde, at tre store kalve var bidt ihjel af en ulv. Da hun om aftenen havde drevet flokken hjem, så hun, at de manglede, og red så over til bjerget, og dér så hun lige en ulv smutte væk. Der lå tre store, ihjelbidte kalve.

Zamong lo altid, også da hun sagde, at ulven havde ædt kalvene⁵⁾. Man kan altså ikke bebrejde mongolerne noget, da de siger, at det er Gudernes vilje. Og forresten nommede vi aldrig, så vi kunne da ikke vente andet.

Lørdag, 24. marts 1928 (D):

-25° C – Voldsom storm. Isnende koldt. Værre end i går. Skød til haren fra i forgårs. Den løb på tre ben. Det fjerde dinglede og var i forrådnelse. Så lykkelig over at få skudt den ihjel.

Mandag, 2. april 1928 (D):

-13° C – Blæst. Så en ugle, en hare, mine morsomme hasselhøns og senere, da jeg gik hjem, så jeg en flok urfugle sidde i træerne til venstre for stien. Det var hyggeligt og dejligt at høre deres snakken og se dem i træerne igen. – Jeg havde i forvejen set to urhøns i krattet ved den tilisede grøft ovre på øen.

Der er nu kommet bud fra *Jamen*, at enhver kvinde mellem 18 og 25 år skal giftes i løbet af kort tid, og at det skal det meldes til *Jamen*⁶⁾. Jeg tror også, at hun skal betale bøde, hvis hun ikke er gift inden en vis dato. Og en mand mellem 18-25 år, som ikke er gift, skal betale en skat. Dette skal også ske inden ret lang tid. Det er et ordentlig samtaleemne i jurterne nu. Mongolerne mener vist også, at vi her kommer ind under den kategori!

Torsdag, 5. april 1928 (D):

-13° C – Zeuk red op til en *hara-hung* for at få medicin. Han tror bedre på ham end på dr. Krebs. Skærtorsdag.

Søndag, 8. april 1928 – påske (D):

-10° C – Der blev klippet kvæg. De blev også befriet for tæger. Der er ualmindelig mange tæger i år. To syge kvæg døde i går, og én dør vist i dag. – Jeg lod »drenge« søge efter »påskeæg«: 1 styk sæbe, tandpasta, metropolitan cochloch [?], euganics [?], kam og håndklæde. Der var vistnok glæde for sagerne.

Mandag, 9. april 1928 (D):

-4° C – Skød en rustand. Så to harer og en hasselhøne. Pillede 30

tæger af mig. Drømte forleden følgende: En morgenstund gik jeg eller sad ude i skoven og så efter hestene og fårene. Disse blev på én gang ganske vilde, de fór omkring hinanden og prustede, og førend jeg fik rigtig set mig omkring, kom en flok store ulve løbende. Men jeg tænkte, sådan ser I ud, nu har jeg altså set jer.

Skyndte mig at se, om jeg havde kugler i bøssen. Jo, spændte hanen og så op. Lige i det samme vendte en af ulvene sig omkring og løb lige imod mig. Dens øjne gnistrede, næseborene dirrede. Den slikkede sig om munden med sin lange røde tunge. Som et lyn var bøssen ved kinden og ulven ramt lige i »masken« – panden. Den trillede og rullede et par gange skævt omkring og – færdig. Jeg gik hen for at se på den. Dens skind var smukt. Nå, lige da jeg havde skudt, tænkte jeg: Nu får den Blichers Diaræ. For den er af dr. Krebs sat ud til den, der skyder den første ulv. – Jeg var så ked af, at det ikke var virkelighed, da jeg vågnede.

Torsdag, 12. april 1928 (D):

-5° C – De tog alle tre over til Ulan Hat⁷⁾. En ny lama kom og var forresten næsvis og nærgående.

Lørdag, 14. april 1928 (D):

-8° C – Floden impassabel. Kun en strimmel is i midten og løs is på siderne. Vandet strømmer voldsomt afsted. – Bagte fem store hvedebrød tidligt om morgenen. Nom hos Nimbo. Daranjun Gilling (= Frederik Jensen) nommede. Nimbo var syg og skulle hjælpes. Uilzib kom for at få lidt smør til oliebægerne eller måske til lamaen. Lamaen tog alle sine pakkenelliker frem og begyndte at nomme. En lille kobberkande-vase med en smart påfuglefjer blev sat på en blå klud. På vasen blev sat en lille tingest af metal med noget hvidt pulver i.

Lena, den stolte jæger.

Efter en stunds nommen blev Nimbo så anmodet om at komme hen foran lamaen. Hun lagde sig på knæ med hænderne foldede. Halzang, den ældste søn, blev kommanderet til at holde vasen. Først hvilede den på Nimbos hoved, senere på hendes skuldre og bryst. Derefter hældte han det velsignede vand fra vasen i dråbevis ned i hendes hænder, som hun vaskede. Hun slugte det med begærlighed, så spurgte lamaen: Hvor gammel er du? 40 år var svaret; og så lavede han et pulver, nogle fiksfakserier med sine ting og bød så Halzang gå ud med gryden og kaste indholdet op i luften i nordlig retning.

Nimbo lå stadig på knæ foran lamaen. Ren i ansigtet og på hænderne og med stor forventning i sine brune stenkulsorte øjne, og lamaen begyndte så sine besværgelser eller velsignelser. Først blev hun dunket med den snavsede påfuglefjer på hovedet, på kinder, ører og hals og skuldre, dernæst tog han en spydliggende metaltingest frem og stak Nimbo med den alle vegne på overkroppen. Det så så underligt ud, da han stak den ned på halsen af hende. Til sidst tog han sine tangot-bønneblade. De lignede nodeblade og daskede hende med dem oven i hovedet og på skuldrene. Nimbo

flyttede sig tilbage, og efter et par minutter var nommen forbi.

Nu kom den alvorlige del af festen, nu skulle der betales. Nimbo tog en haddak og 1½ dollar = 3 kr. og overrakte lamaen dem. Lamaen havde opdaget en aflang blikæske med engelsk flag på fået herovre⁸⁾. Den syntes han om og fik den byttet til sig i stedet for en gammel sæbeæske han havde. Lamaer kan bruge alle de æsker, de kan få fat på.

Mandag, 23. april 1928 (D):

-2° C – Ove Krebs tog til Hathill, breve med. Jeg skød til en andrik. Fandt mange kobjælder. Bagte ni vældige rugbrød med gær.

Onsdag, 25. april 1928 (D):

-7° C – Fuldt med sne overalt. Gik på jagt med Uilzib over på bjerget til taraboh'erne [murmeldyrene], så en, men den gik i sin hule. Gik senere efter ænder. Straks i morges var der fire ænder lige overfor mit hus. – Satte dej op igen. Carl Krebs og Pirringly fik uheld med at komme over floden. Ploven gik i vandet og korn og kartofler, noget tøj, maden og dermed tre rugbrød. Det var slemt.

Mandag, 30. april 1928 (D):

-10° C – Skrækkeligt koldt. Pirringly sendte med Carl Krebs en and herover, så havde vi to ænder til middag. Gik på jagt og så flere par ænder og to harer, men fik ikke skudt noget. Så også en stor bekkasin, var det vist. Der kom om eftermiddagen nogle iskolde haglbyer og en vind så isnende. Støvet hvirvlede over steppen. Fårene har kopper. Nu er der otte døde får, tretten lam, en kvie, fire byroer [kalve] og to heste er ædt af ulve.

Fredag, 4. maj 1928 (D):

-14° C – Gik på jagt med Uilzib, skød til en gås, ramte den også, men

den fløj alligevel afsted. Skød en bekkasin. Så en hare og mange ænder, hvidænder, gråænder og krikænder, mange bekkasiner og et par snepper. Om aftenen kl. 9½ kom Zamong herind og sagde, at hun var ovre for at ville hente tre kalve ovre ved bjerget (de var gået tilbage), og da så hun en ulv løbe afsted, og alle tre kalve var bidt; to af dem allerede døde. Så red Isager derover, og han skød den sidste ihjel. Ulvene har ikke ædt ret meget af kalvene. Så måske de kommer senere. – Vi har nu udsprungen agalene i glas, og lærkegrene har også røde blomster.

Lørdag, 5. maj 1928 (D):

-11° C – Gik i morges over og så de tre ulvebidte kalve. Indvoldene hang ud af de to, den tredie er næsten hel. Den er bidt i siden. Der sad mange ørne og ravne på den nu. – I aften går Isager og jeg derover og sidder på vagt med bøsser.

Søndag, 6. maj 1928 (D):

-½° C – Vi sad i 1½ time eller rettere sagt lå ovre på bjerget hver bag en stor sten. Det var interessant at høre og se den lille bjerglærke og høre ørnenes trille, ja, det lyder som en trille. – Men ulve var der ingen af, desværre.

Tirsdag, 15. maj 1928 (D):

-½° C – Lidt storm. Snejpejagt. Fik en sneppe. Ulvene har hentet kadaverne.

Onsdag, 16. maj 1928 (D):

-1° C – Hørte hærflugle. Duh dah dah dah. Red over floden på Minna. Pirringly red med på Minna. Vi bandt hesten ovre på stien og gik først ned til det stille vand, hvor vi så mange fisk. Skød til dem, men fik ingen. Gik langs floden op til Ulan Hat, og dér opdagede Pirringly en rå, der stod nede ved floden og drak. Han og jeg listede os ind på den. Han var før mig. Jeg så den ikke, da han skød det første skud, som ikke ramte. Så hørte jeg det andet skud, og lige inden så jeg råen vende hovedet om imod Pirringly. Den stod så smukt. Det andet skud ramte dårligt. Den løb afsted, og så sendte jeg en kugle efter den i det fjerne. – Fandt store planter, pæoner, en lille knop sidder på dem.

De vil ikke sætte broen op, noget forfærdeligt sludder, for om den kommer op nu eller om 14 dage eller senere er jo fuldstændig en dag lige meget; den skal jo dog op. Åh, hvor det ærgrer mig. Gik på sneppejagt.

Ulvenes værk.

Stativet til teltet er rejst.

Torsdag, 17. maj 1928 (D):

-2° C – Isager har hørt gøgen i går. Da det tegner til, at broen ikke vil komme op, pakkede jeg et sæt tøj sammen, tog badedragt frem og vilde svømme over med tout, så kunne jeg frit være på øen eller her. Det var ikke så varmt, og derfor ville jeg først gå en tur over på bjerget. Ovre ved stenene fandt jeg de første små rabarber, dejlige blå og lilla iris, storkanroller, gule violer, pæonskud med knop i og mange azaleaer og iriser og roser og lilla kobjælder. Hvor var der dejligt. Da jeg så gik tilbage, havde »drene« virkelig sat broen ud.

Jeg gik senere over og så, da jeg kom lidt ind på stien, en stor buk. Vi så på hinanden et øjeblik, så vendte den om og dundrede næsten som en hest afsted. Det var en oplevelse. Senere, da jeg gik over til sneppe-trækket, stod jeg ganske stille i kanten af lysningen, og da må bukken have set mig, for den brølede. Så gik jeg efter den, og den brølede hver gang den stod stille.

Mongoler er gæstfrie folk

Jeg kan sige, at mongolerne er det mest gæstfrie folk, jeg har truffet. Når man kommer ind i deres filttelt, kaldet jurte, byder de straks gæsten

te, og man må gerne overnatte dér, også gerne blive der et par dage, hvis man har lyst til det. Det kan være meget godt med al den gæstfrihed. Men når man ikke er mongol, og man bor på alfar vej, så bliver man træt af alle de besøg⁹⁾, man får hver eneste dag. Jeg tror ikke, at der er gået en dag uden fem eller seks besøg. Enkelte dage kommer der 20. 12 lamaer på én gang var ikke ualmindeligt.

Et gode er, at de altid selv har deres tekopper med. De er lavet af træ og bliver aldrig vasket af, men de bliver slikket blanke med tungen. Det er en let og nem måde, og skal det være ekstra fint, da får koppen en omgang med ærmet, og det er meget ulækkert, for ærmet bruges også til at tørre sveden af med – ja også som næseklud.

En gang kom to mongolske skønheder på besøg. De var så morsomme at se på, at jeg tændte op på komfuret og lavede te til dem, for så kunne jeg måske få taget et billede af dem. Dette var forresten svært nok at komme til, for de syntes ikke om at blive fotograferet. Sølvfiligranet på deres hovedtøj var overordentlig smukt lavet, og tophattene var morsomme.

En anden gang havde jeg besøg af en flot kone, som var kommet ridende alene. Hende fotograferede

jeg også. Nogen tid efter kom hendes mand, der var den rigeste i Bulguntal-sognet og bad om at måtte se fotografiet. Han syntes godt om det, men da jeg forlangte 50 øre for det, skulle han dog ikke have det.

Jeg fik også taget et billede af en gammel mongol, Djængher. Han havde en *ortoni*-station. Det vil sige, at han var en rig mand og ejede mindst 30 førsteklases heste, og at han for en vis årlig betaling skulle befordre de mongoler, der kom med regeringsbrev, til næste *ortoni*-station. Det er i stedet for jernbane, eller rettere: det *er* jernbanen. Jernbane findes ikke i Mongoliet og kommer der vist heller aldrig¹⁰⁾. Sådan en *ortoni*-station er også pligtig til at servere bede-kød til de rejsende. Hvis jeg husker ret, er en bede beregnet til otte mand – så han må holde sig med en ordentlig fåreflok. Men han får også en stor løn.

Mongolerne er nomader og bor altid sommer og vinter i deres jurter, dvs. filttelte, der består af et rundt træstativ, hvorpå der bliver lagt filtstykker. Rundt langs filtvæggen indvendig står et par kasser og birkebøtter med *arrak*, sur fløde, ost. Én af disse kasser er altid helliget et lille alter for Buddha.

I midten er ildstedet. Dette er bare en jern-trefod, og ilden brænder i spidsen af et eller fire tørre, små træstammer på ca. ½ meters længde. Enkelte steder ligger et stykke filt eller skind, hvorpå de sidder på hug eller ligger, når de sover. De klæder sig ikke af. Et par små træskamler findes i reglen også. De bliver brugt som små borde for deres tekopper. Mongolerne drikker te mange gange om dagen.

Deres hovedmåltid tager de altid om aftenen, inden de lægger sig til at sove. Maden skal gerne være kogt kød. Det er ganske ubegrænset, hvad mongolerne kan fortære, hvad kød angår. Det bedste, de kan få, er

To mongolske skønheder på besøg.

kød fra fedthale-får. Når der er nom, bliver for det meste en bede slagtet, hvorefter lamaen får en betydelig del. Bagfjerdingen bliver med en hellig klud, kaldet haddak, hængt op ved »alteret«. Brød kender mongolerne slet ikke. Kun ved nytårsfesten koger de i fedt en slags kager, der er lavet af en slags bygmel, blandet med smør eller fedt.

Teen er grøn og presset, og de drikker den med salt i og med soda (husdire). Teen er aldeles ikke, hvad vi kalder te. Man køber den i tykke, hårdt pressede plader¹¹). Den er fuld af grene, og den må hugges eller savnes i stykker. Den bliver kogt med salt, soda og mælk og smager rigtig forfærdeligt. Særlig grim er smagen, når man ikke får mælk i den, og det får man ikke hele vinteren. Køerne giver nemlig ingen mælk om vinteren – men de får jo heller ingen foder – de må selv gå ud på steppen eller i skoven og skrabe sneen til side og finde tørre græsstrå.

Sukker kender de ikke. Det er værre, at de ikke kender sæbe. Ja, kan man tænke sig, at sæbe kan undværes? Det er jo i den grad bevis for mongolernes primitivitet. Fornødenheder har de ikke mange, og det kan man misunde dem.

Mongolerne er et alt for primitivt folk at bo hos. De er efter vore begreber uhyre grisede. En kvindes og mands dragt er så godt som ganske ens; den består af et par lange benklæder og en »deel«, en lang frakke lukket på kinesisk vis i højre side, først i halsen så under armen. Ærmerne er så lange, at de næsten når til anklerne og ude ved yderspidsen er en manchete, der bøjes frem eller tilbage efter ønske; denne bruges til næseklud. (fortsættes)

Rettelse:

Familien Krebs oplyser, at den voksne person på billedet i Ger 66, side 20 ikke er Carl Krebs, men broderen Ove Krebs.

Noter

1. Piannissimo = meget stille, meget svagt.
2. Kristian Elmquist skrev en note til hendes foredragsmanuskript: *Til os drenge på Kochsvej fortalte moster Lena senere om en grib, som hun havde skudt, vistnok med en let rifel. Da hun ville samle den op, viste det sig, at den kun var anskudt, og nu gik til angreb på hende. Da hun havde brugt sin sidste patron, kunne hun ikke »give den fangstskud«. Hun måtte derfor ty til at brække en stor kvist af, og med kvisten fejende fra side til side foran sig drev hun nu gribben baglæns ned til et vandløb, hvor den druknede. Hun havde nu i sinde at »skindlægge« gribben med tanke på eventuel udstopning. Men skindet var så sejt, at hun opgav det og nøjedes med som trofæ at hugge benene af den og tørre dem. Da hun kom til Danmark med dem, fik hun vist nok lavet to lysestager af benene med de vældige kløer som »fødder«. Hvor disse lysestager er blevet af, ved jeg ikke.*
3. Anbar = lille træhus.
4. Buddhister bruger bedeflag til at sende bønner med. Det virker næsten som en fax. Når vinden bevæger flaget, afgives en kopi af bønnerne, der står på flaget, og kopien sendes ud i luften. Man kan også have bedemøller, enten hånddrevne eller vind- eller vanddrevne. Når møllen har drejet en omgang, afsendes alle de bønner, som er skrevet på papir i den.
5. At le ved dårlige nyheder er en asiatisk skik for at tage brodden af.
6. Regeringen – Jamen – var bange for, at befolkningen ikke ville vokse, og så ville der blive for få mennesker og arbejdskraft i Mongoliet til den voksende industri. Kvinder, som fik mange børn, blev hædret med medalje og andre goder.
7. Ulan Hat betyder »Den Røde Klippe«, i dag hedder stedet »Danskertoppen«.
8. Der kan måske være tale om en kagedåse.
9. Mange mongoler opsøgte Krebs, fordi han var læge. Selvfølgelig var der også nysgerrige mongoler, der gerne ville se danskerne. Danskergården havde også en overgang en lille butik. Danskerne havde været i Bulguntal siden 1923, så alle på egen vidste om dem.
10. Den 1110 km lange transmongolske jernbane blev anlagt i 1938. Der gik altså kun 10 år fra Lena Tidemands bemærkning til, at hun blev modtaget.
11. Teen mongolerne køber fra Kina kaldes »murstenste« eller »pladete«. Det er især af hensyn til den månedlange kameltransport, at teen er presset sammen til plader. Lå det løst ville spildet være for stort til, at det kunne betale sig at slæbe det den lange vej. Pladernes størrelse er afpasset efter, hvad en kamel kan bære.

Aktuelt

The Mongol Messenger
rapporterer:

Rekord for husdyr 07.01.09

I slutningen af december afleverede det nationale statistiske kontor sit foreløbige resultat af årets husdyrtælling. Antallet af husdyr er ved udgangen af 2008 42.195.000.

Ifølge de foreløbige resultater er Mongoliet hjemsted for 261.800 kameler, 2.122.400 heste, 2.448.300 stk. kvæg, 17.898.000 får og 19.465.400 geder. Antallet af kameler er steget med 1.200, kvæg med 22.400, får med 907.900 og geder med 1.117.600. Antallet af heste er gået ned med 117.100.

Antallet af dyr er størst i Khövsgöl Aimag, derefter følger Övörkhangai, Arkhangai, Zavkhan og Töv.

Fremgang for rensdyr 14.01.09

Gennem de sidste 10 år er antallet af rensdyr, der i begyndelsen af 1990'erne var på randen af udryddelse, vokset. I 2008 nåede tallet op på 1.028, rapporterede en journalist fra Khövsgöl Aimag. Hvert år fødes der ca. 200 dyr.

Det er familierne fra Tsataanstammen, fra gammel tid kendt som Skovfolket, der opdrætter rensdyrene. Tsaatanerne er et tyrkisk folk fra Tannu Tuva, en russisk republik på den anden side af grænsen til Mongoliets Khövsgöl Aimag. De har bevaret deres livsform, kultur, traditioner og oprindelige tro. De lever i taigaen i den vestlige og østlige del af Khövsgöl-bjergene. De fleste rensdyr opdrættes i Tsagaannuur Sum, mens en mindre del opdrættes ved Ulaan-Uul og Khatgal Sum.

Genopretning af jorden 14.01.09

En amerikansk botaniker, Doug Johnson, der arbejdede i Mongoliet i årene 1994-98 sammen med mon-

»Mongolsk videnskabsmand vender tilbage fra Antarktis-ekspedition«. Med denne Tin-Tin-agtige overskrift kunne *'The Mongol Messenger'* meddele, at prof. L. Dugerjav var kommet velbeholdent hjem til Mongoliet den 6. januar efter at have opholdt sig i 20 dage på Antarktis for at foretage geologiske undersøgelser. Den mongolske gæstfrihed fornægtede sig heller ikke her under de fremmede himmelstrøg, 19.180 km fra Ulaanbaatar. Professoren inviterede ekspeditionsdeltagerne efter tur til et besøg i sin ger, hvor han præsenterede dem for det mongolske køkken: suppe med tørret kød og 'khuushuur' og sang mongolske sange for dem. »De nød det«, sagde Dugerjav til pressen.

golske og kinesiske forskere, har bestemt 1.373 planter, herunder 323 forskellige slægter og 581 arter. Gruppen har udpeget over 100 arter, der kan bruges til at revitalisere braklagte korndyrkningsarealer og genoprette naturen efter minedrift og forladte byområder. Forskerne håber at kunne introducere de mongolske planter i det amerikanske landbrug for at genoprette kvægets græsningsarealer.

Præsidentvalg 21.01.09

Parlamentet har besluttet at gennemføre præsidentvalget den 24. maj 2009. Ifølge valgloven kan politiske partier med repræsentation i parlamentet deltage i præsidentvalget. Som følge heraf kan fire partier opstille kandidater.

Kriselån til Mongoliet 04.02.09

Mongoliet har anmodet Kina om et lån på 3 mia. US\$ for at hjælpe nødstedte banker og afstive økonomien i en periode, hvor den globale økonomiske krise presser prisen på landets eksport af kul, kobber og kash-

miruld. 2/3-del af lånet skal bruges til at finansiere vejanlæg, industrielle og landbrugsrelaterede projekter samt udvikle samhandelen med Kina. Anmodningen er en understregning af, at Kina fra at være en fjende af den tidligere Sovjet-satellit nu har udviklet sig til at være Mongoliets største eksportmarked.

www.chinapost.com

Nødhjælp til nomader 11.02.09

Den 6. februar 2009 holdt Statens Nødhjælpskommission et møde for at høre om regeringens initiativer i anledning af den strenge vinter.

Ifølge status den 25. januar var i alt 64.400 husdyr døde. De fleste var gået til i Khovd Aimag med 15.200 og Bayan-Ölgii med 11.300. Resten var fordelt over det meste af landet. For at hjælpe de ramte hyrder har regeringen iværksat en plan om at sælge 3.703,7 ton hør og 2.835,8 ton foder fra statens reserver gennem sine afdelinger i Bayan-Ölgii, Zavkhan, Uvs, Khovd og Khövsgöl Aimag til 50% af prisen indtil 1. maj 2009.

Hegn i midterrabbatten

Der er opstillet metalhegn langs to af Ulaanbaatars hovedgader (fra det østlige kryds til Sansar-tunnelen og på Barsgaden). Det sker i et forsøg på at adskille og regulere den gående og kørende trafik. I den anledning gav politichef D. Enkhbat (DE) fra færdselspolitiet et interview til *The Mongol Messenger* (MM).

MM: Byens borgere bryder sig ikke om disse jernstakitter. Hvorfor har man ladet dem opstille?

DE: Afspærringen forhindrer fodgængerne i at krydse gaderne hvor som helst og bilerne fra at køre i den forkerte side af vejen. Endvidere forhindres u-vendinger, som er farlige og hæmmer den øvrige trafik. Afspærringen har også til formål at yde sikkerhed på ulykkessteder i forbindelse med færdselsuheld.

MM: Men skaber de ikke problemer for de gående?

DE: Opsætningen af disse barrierer er også en måde at lære mongolerne at benytte de zebra-stribede fodgængerovergange, når de skal over gaden. Der er også opstillet en barriere på Mergejiltin 20 gaden, hvor fodgængerne nu skal gå lidt længere for at komme over gaden. Færdselspolitiet forsøger på denne måde at

få fodgængerne til at benytte Mongoliets eneste fodgængertunnel. Bemærk venligst, at bilisterne ofte ignorerer zebra-striberne og dermed bringer fodgængere i fare, der er bygndt at krydse gaden.

MM: Nogle folk sælger varer i fodgængertunnelen. Hvad har man tænkt sig at gøre ved det?

DE: Der er nogle mennesker, der driver forretning i fodgængertunnelen og dermed forhindrer, at tunnelen altid er åben. Nogle af dem har købt og opsat deres boder for mange år siden. Hvordan man kan beskytte disse menneskers ejendele, hvis tunnelen skal holdes åben døgnet rundt, er under overvejelse. Der er to muligheder: 1) at lave en aftale med et sikkerhedsfirma, 2) at standse handelen.

Hegn som dem der for nyligt er indført i Mongoliet bruges meget i udlandet og anses for nødvendige for at forhindre færdselssyndere som fx fodgængere i at krydse gaderne, hvor det passer dem, bilister i at køre i den modsatte retning i den forkerte kørebane og foretage u-vendinger, hvor det er forbudt. Ikke mindst medvirker de til at undgå trafikulykker.

Der har tidligere været opstillet en barriere på Fredens Avenue, som fodgængerne blev ved med at klatre over. Nu appellerer færdselspolitiet til fodgængerne om ikke at forcere de nye barrierer.

De nye hegn er finansieret af Ulaanbaatars borgmesterkontor.

T. Otgonsuren

The Mongol Messenger
02(914):8 – 14.01.09

Den 20. november 2008 afleverede Mongoliets nye ambassadør til EU (og Danmark), **HE Avirmed Battur**, sine akkreditiver til Europa-Kommissionens formand José Manuel Barroso, se ambassadens hjemmeside www.embassymongolia.be. A. Battur fik sin akademiske grad ved Moskvas Statsinstitut for Udenrigs-anliggender i 1989. Han har beklædt flere fremtrædende poster i det mongolske regeringsapparat. Han var bl.a. viceminister i Udenrigsministeriet 2004-06 og Undervisnings- og Kulturminister 1999-2000. Han taler engelsk, fransk og russisk.

Præsident som Obama

Den 30. januar 2009 erklærede medlem af parlamentet, L. Gundalai, i en pressemeddelelse, at han nu har nået den alder, hvor han kan stille op til præsidentvalget. Han ønskede at fejre sin fødselsdag ikke kun med sin familie, men også med sine tilhængere. Samme dag meddelte han officielt Det demokratiske Partis formand, N. Altankhuyag, at han på opfordring af sine tilhængere ønsker at blive opstillet til det kommende præsidentvalg.

Han siger, at hvis Det demokratiske Parti støtter ham i hans nominering til præsidentvalget, vil han kunne vinde med 70% af stemmerne. Han hævder, at han kan blive en leder som Chinggis Khan, Robin Hood og Barack Obama. Det er op til Det demokratiske Partis kongres at godkende opstillingen.

The Mongol Messenger
05(917):3 – 04.02.09

WEATHER

Sunrise: 08.26
Sunset: 17.14

■ Ulaanbaatar and Central Aimags: Night temps between -29°C and -34°C. Day time temps between -19°C and -24°C. Snow on January 21.

■ Eastern Aimags: Night temps between -27°C and -30°C. Day time temps between -19°C and -24°C. Snow on January 21-22.

■ Western Aimags: Night temps between -30°C and -35°C. Day time temps between -20°C and -25°C. Snow on January 21 and 23.

■ Gobi Aimags: Night temps between -24°C and -29°C. Day time temps between -14°C and -19°C. Snow on January 21.

The Beatles i Ulaanbaatar

På John Lennons fødselsdag den 9. oktober 2008 afsløredes officielt et monument til ære for The Beatles på en plads i S. Tserendorj gaden mellem stormagasinet og cirkus.

Et stort antal mennesker var samlet for at overvære afsløringen af mindesmærket, bl.a. sås statsminister S. Bayar, parlamentsmedlem E. Bat-Uul, udenrigsminister S. Batbold, komponisten B. Dolgion, billedhuggeren B. Denzen, den adm. direktør for *Xac Bank Ch.* Gankhuyag, tidl. udenrigsminister Sh. Altangerel, den britiske charge d'affairs, Ms. Thorda Abbott-Watt og mange andre. Flere Beatles-fans – de fleste over 40 år – tog begejstret del i eventen og lyttede til Beatles-sange fremført af gruppen *Pause*.

Den kendte showman G. Gankhuu, sanger og leder af den berømte popgruppe *Shar Airag*, underholdt forsamlingen med sangen *Let it be*, som Beatles gjorde verdenskendt i 60'erne.

I forbindelse med selve afsløringen tog statsminister S. Bayar ordet: »Mange som har boet og stadig

bor i dette historiske kvarter er forsamlet her i dag. Parlamentsmedlem Bat-Uul og jeg selv er vokset op her, og her byttede vi vores Beatles-plader. Vi tilbragte vores ungdom i dette område. Nu har billedhugger B. Denzen gjort vore drømme til virkelighed. Jeg havde aldrig troet, vi ville få en statue af vores ungdoms idoler, The Beatles, at se.«

E. Bat-Uul sagde, at i nogle lande anses The Beatles for at være revolutionære. Da vi lyttede til Beatles-melodierne, følte vi, at vi levede under et tyranni. Og han tilføjede, at The Beatles havde ydet sit bidrag til demokratiet i Mongoliet.

Billedhugger B. Denzen sagde i sin tale: »Monumentet, der er udformet som en guitar, der ligger på siden, er ca. 4 meter i højden og 6 meter i længden. Det har to sider: På den ene side af muren er bronzefigurer af John Lennon, Paul McCartney, George Harrison og Ringo

Starr placeret som var de i et andet hjørne af verden. På murens anden side sidder en ung guitarspillende mand, også en bronzefigur, og spiller i en opgang. Vinduet og trappen op til lejligheden er blevet genskabt, som det så ud i 60-70'erne. Jeg har arbejdet sammen med andre for at give figuren netop dette udtryk. Mine venners unge år har dermed fået et varigt minde om dengang, vi spillede guitar og sang Beatles-sange i opgangene.

Komponisten B. Dolgion bemærkede, at det havde taget mange år at realisere ideen, men nu var den lykkelige begivenhed omsider indtruffet.

Den mindeværdige begivenhed er blevet mulig med et økonomisk bidrag på 110 mio. tg. [415 tus. kr.] fra en gruppe på 10 initiativtagere, blandt andre S. Bayar og E. Bat-Uul, andre politikere, forretningsfolk, kunstnere og mange mongolske fans.

Hvis invitationen til Sir Paul McCartney var blevet fremsendt noget tidligere, ville han uden tvivl have deltaget i afsløringen. Da han havde fået at vide, at et Beatles-monument ville blive afsløret i Mongoliet, havde McCartney sagt til S. Bayar, at han var glad for denne ære og bad om undskyldning for, at han ikke kunne være personligt til stede.

S. Palam

The Mongol Messenger
44(902):12 – 15.10.08

Skulpturelle metaforer

Uden for skuespilhuset plejede der at stå en yndefuld trio bestående af en hoppe med sine to føl, alle tre støbt i bronze. I al deres sprælske livlighed var de indbegrebet af ungdommelig glæde, energi og muligheder for fremtiden. De spredte glæde blandt børn og voksne, metallet skinnede af klap og kærtegn.

Nu er de besjælede heste borte. I stedet er der anbragt en stram og streng statue af en ophøjet Tsedenbal. Jeg interviewede engang ekslederens søn, fordi hans far var en vigtig figur i Mongoliets historie. Google Tsedenbal og du vil opdage, hvad han har bedrevet, og hvorfor statueombygningen forekom mig at være et sigende udtryk for ændringen af synet på den moderne verden og for dette lands fremtid.

Hvad – tænkte jeg – siger det om forandringerne i Mongoliets officielle sindelag? Jeg orienterede mig derefter i den aktuelle skulptursituation i Ulaanbaatar.

Indtil fornyligt stod der en modernistisk statue på parkerings-

pladsen til Bayangol-hotellet: en bølgende, yppig, afslappet, anonym kvindeskikkelse. Dette kærlighedsmotiv er blevet erstattet af en streng, militaristisk rytterstatue af Chinggis Khan, en kopi af det US\$10 mio. dyre monstrum langt inde i *nowhere* [se side 3 – red.]. Skønhed erstattet af fortidsbilleder: betegner det et skift i tidsånden?

I en lille, afsides beliggende park nær KGB-hovedkvarteret plejede der at stå en buste af en forhadet KGB-chef. Han stirrede misbilligende på de elskende i parken. Han er nu blevet forfremmet til et sted nærmere Sukhbaatar-pladsen, med ryggen til parlamentsbygningen, det mongolske demokrati, og Fredens Avenue. Fred? Sådan!

Hver søndag plejede familierne at tage til børneparken, hvor der rundt omkring var placeret muntre små statuer af mærkelige figurer, ikke højere end en syvårig. Er de der stadig? Nu er parken totalt indhegnet for at lukke alle ude, børn og voksne. Jeg vil vædde med, at den snart vil blive fyldt op af dyre boligblokke.

Cat Stevens sang engang: »Sig mig, hvor skal børnene lege?« Jeg gætter på, at dem der tjener på de

nye tider, vil tage deres børn med til US Disneyworld. Og de fattige børn? – de kan lege i trafikken.

Med ryggen til det nu udbrændte partihovedkvarter står en førhen idealistisk Lenin uden at kunne beslutte sig: Skal man endnu engang stræbe efter verdensherredømmet, eller skal man hellere give op og gå over vejen og få sig en øl i Tuborgbar? Jeg synes, han ser tørstig ud.

Det er i det mindste opmuntrende, at den sympatiske og menneskelige mindestatue for den politiske martyr Zorig stadig står uden for postkontoret, ofte dekoreret med blomster. Der er endnu mennesker med hjertet på rette sted, mennesker der stadig tror på en bedre, mere idealistisk, mindre profitorienteret fremtid.

Oven på uret uden for Handels- og Udviklingsbanken er der, hvad der for mig ligner en blå fisk. Denne forhistoriske fisk har uudviklede ben, et fejlslagent, evolutionært forsøg på at forlade havet og leve i et andet miljø.

En udfordrende metafor...

David O'Connor

The Mongol Messenger
44(902):11 – 15.10.08

Den mongolske uafhængighedsdag

Den 29. december 1911 erklærede Mongoliet over for resten af verden sin uafhængighed af det manchuriske Qing-dynastis mere end 200-årige koloniale overhøjhed. Samme dag for 97 år siden kronedes den 8. Bogd Javzandamba Khutugta, Mongoliets åndelige leder, til khan eller overhoved for stat og religion.

Ikh Khuree (i dag Ulaanbaatar) udråbtes til hovedstad, og der oprettede fem ministerier for henholdsvis indenrigs- og udenrigsanliggender, militær, finans- og justits.

I 2007 fejrede mongolerne for første gang efter adskillige år officielt denne dag. På selve jubilæumsdagen lagde statslederne krans på monumentet for Statens segl i haven bag ved Statens hus. Den 29. december 2008 udstedte præsident N. Enkhbayar et dekret om fejringen af

100-årsjubilæet i 2011 for »Mongoliets nationale Frihedsrevolution«.

I dekretet står bl.a.: »Den nationale Frihedsrevolution i 1911 var virkeliggørelsen af en drøm og en kamp for en med længsel imødeset genopvågning af den nationale bevidsthed. Den lagde grunden til Folkets Revolution i 1921.«

B. Ooluun

The Mongol Messenger
01(913):3 – 07.01.09

Jord-Oksens år

Kina: 26. januar 2009 – 13. februar 2010

Mong.: 25. februar 2009 – 13. februar 2010

Østens nytår falder som regel på anden nymåne efter vintersolhverv. Østens nytår vil derfor falde i slutningen af januar eller begyndelsen af februar. Østens kalendersystem med en cyklus på 60 år dannes af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, gris) og 5 elementer (metal, vand, træ, ild, jord). I tabellen side 24 kan du finde dit dyreår.

Østens månekalender blev startet i år 2637 før vor tidsregning af kejser Huang Ti. For hver 60 år går der en cyklus, som hver består af 5 enheder med 12 dyreår. En enhed starter med Rottens år og slutter med Grisens år. Vi befinder os midt i den 78. cyklus, som startede med år 1984 og går til 2044.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i Oksens år

I Oksens år er der næppe fornyelse. Tingene går bedst, når man følger de fastlagte stier. Der er udsigt til stabilitet med mulighed for støt vækst. Året kan blive frugtbart, for hvad der blev plantet året før, kan give en rig høst.

Oksens år er også året med store politiske omvæltninger. Der vil være magtkampe verden over, og kun de dygtigste vil overleve. De folk, som får den politiske magt, enten gennem valg eller ved vold, vil regere med hård hånd. Bortset fra uro og magtkampe på den politiske

arena vil Oksens år gå temmelig roligt for sig uden særlig store oversvømmelser eller hungersnød. Man må huske på, at Oksen tilbringer det meste af sit liv på græs, og desuden vil der være nok af afkom og mad til alle. De fleste konflikter i årets løb vil skyldes mangel på kommunikation og modstand mod at give efter i små konflikter. Men hold ud og vær tålmodig. Tingene vil ordne sig, så længe man husker at gøre tingene på den traditionelle måde. Det er ikke året for smarte genveje. For opførereren er det værd at huske, at selv om Oksen er blid, har den en stor kæp med sig.

Oksens år er ikke for den arbejdssky, dovne og ugidelige, men vil blive et godt år for den, der vil spytte i næverne og tage fat. Året vil være frugtbart, men kun for den, der er villig til at gøre en indsats. Oksens år er kun for de foretagsomme, der elsker at arbejde. Forvent dog ikke store belønninger. De, som ikke vil tage deres tårn, skal ikke forvente at blive belønnet. Mens igangværende aktiviteter kan skride sikkert frem, skal det understreges, at projekter, der startes i Oksens år, virkelig må være påtrængende nødvendige. Det gunstige øjeblik kan alt for hurtigt være forpasset. Det betyder, at i forretningsanliggender er det vigtigt at få en underskrift på kontrakten med det samme, også når det er ens egen.

Det er et godt år til at tænke og planlægge og skabe fundamentene for ens fremtid og at nedlægge

grundsten. Hvis man har tænkt sig at skaffe penge til at oprette og bygge et museum eller udgive en bog om store historiske begivenheder, så er det bare med at komme i gang. For alle, som er villige til at tage en tårn, vil kunne nyde godt af de frugter, der bæres frem. Oksens forbindelse med landbrug og jordbehandling. Ved pløjning kan man finde skatte. Derfor kan man forvente overraskende arkæologiske fund i Oksens år.

Året egner sig godt til familieanliggender. Hvis man tænker på at gifte sig, er det ikke klogt med en lang forlovelse. Oksen forbindes med knogler, lemmer, benbrud, gigt og ledegigt. Oksens år lover godt for dem, der lider af den slags sygdomme. Husk, at Oksen går stille og roligt foran ploven for på ærlig vis at slide sig til en god høst. Man får ikke succes uden en arbejdsom indsats. Oksens år er et godt år at ordne problemer i hjemmet og få sat huset i stand. Vild mode, abstrakt kunst og andet nymodens spræl er ude. Bliv ved det vante.

Hvad der i særdeleshed vil ske for den, der er født i:

Rottens år (mus)

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et jævnt og godt år

Økonomi: Rotten har stadig fart på, selv om fortjenesten ikke bliver helt så stor som i Rottens år. Dog kan Rotten ikke leve op til forventningerne om resultater og vil gøre sig selv en tjeneste ved at holde sig lidt i skyggen for en tid. Rottens fortjeneste vil ikke blive noget særligt. Der vil være meget at gøre på arbejdet. Rotten trives med større ansvar og pligter. Et godt år til ihærdigt og målbevidst arbejde. Rottens planer kan vise sig at være interessante for mange. Der kan ligefrem komme udbytte af dem. Rotten har selvsikkerhed og tro på sig selv, så alt vil gå efter planen. Dog vil det være klogt at tage ét skridt ad gangen. Planer, der blev sat i værk i Rottens eget år, kan nu gennemføres med held. Men det er ikke en tid, hvor man skal tage nye initiativer, medmindre der er overvejende sandsynlighed for, at de kan bringes til afslutning, før Oksens år er forbi.

Helbred: Rotten vil få det trygt og nyde godt af de goder, dens nærmeste bringer, og kan indirekte drage fordel ved, at det går andre godt. Rotten kan forvente stress i sit arbejde og mere ansvar end sædvanligt.

Familien: Den sidste del af året egner sig til at rydde op i Rottens private anliggender. Det vil blive en lys og glad tid for Rottens familie.

Oksens år (tyr, ko, bøffel)

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Et godt år med mange store muligheder

Økonomi: Det er Oksens eget år. Det er det ideelle tidspunkt for støt og langsom vækst og sikre investeringer. Årets problemer vil være ganske små. Der kan komme forsinkelser i Oksens planer, og mindre forhindringer kan dukke op. Et godt år til nye forretningsplaner. Oksen

må nok regne med en del ufrivillige rejser eller repræsentation. Arbejdet vil fungere godt i dette år. Atmosfæren på arbejdspladsen vil være god, kolleger vil være samarbejdsvillige. Der kan blive tale om en pæn fortjeneste. Oksen vil møde større imødekommehed, hvis den viser lidt mere omsorg for sine medarbejdere.

Helbred: Helbredet er som det skal være.

Familien: Oksen er god til at bringe orden i egne sager i et Okseår. Et godt år til ægteskab. Der vil blive født børn i familien, eller der vil blive brugt mere tid på de yngste. Der vil ikke være de store problemer for Oksen, men der kan forventes uvelkomne rejser eller underholdning. Stabilitet er centralt. Der vil foregå en hel masse i familien, særlig i forbindelse med udvidelse af den, sandsynligvis ved ægteskab. Selvskabelighed står i centrum i dette år.

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Et besværligt og blandet år

Økonomi: Stædighed vil skabe uvenskab, misforståelser og stridigheder på grund af Tigerens egensindighed. Forhindringer bevirker, at planer ikke kan gennemføres. Der kommer konfrontationer og forsinkelser. Tigeren kan føle, at den ikke får gjort tingene, som den vil, fordi nogen i toppen af hierarkiet forsøger at stikke kæppe i dens hjul. Det vil dog være tilrådeligt for Tigeren at putte oprørstendensen til side til en anden gang. Tigeren må lære at være fleksibel og prøve at samarbejde i stedet for. Dog vil dens problemer løse sig, inden året er omme, hvis det lykkes den at dæmpe sit temperament så længe. Det bedste en tiger kan gøre er at være tålmodig og diplomatisk.

Helbred: Helbredet er som det skal være.

Familien: Familielivet er som det skal være.

Harens år (kanin, kat)

1903, 1915, 1927, 1939, 1951
1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Tendens: Et vanskeligt og slidsomt år

Økonomi: Haren vil klare sig på det jævne, men arbejdstiden er så lang, at den vil tage en lur nu og da ind imellem. Haren går et hårdt og barsk år i møde: skuffelser, formålsløse rejser eller arbejde, hvor de ønskede resultater udebliver. Planer er længere tid om at udvikle sig, end den forventer. Der vil ske jævne fremskridt henimod resultater – ikke de bedste, men heller ingen grund til beklagelser. Vær tålmodig og vent på bedre tider.

Helbred: Det kan også gå ud over Harens helbred, hvis den ikke passer på. Det kan skyldes, at den måske bekymrer sig for meget. Det er ikke noget godt år for Haren til at foretage store ændringer i sin livsstil.

Familien: Den vil blive skilt fra en, den holder af. Det vil ikke være et godt år for Haren at foretage forandringer i sit miljø. Hvis man skal vælge mellem at bruge penge på ferier eller på forbedringer i hjemmet, bør man vælge hjemmet.

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: Et godt og behageligt år

Økonomi: Dragen gør Oksen urolig og vil finde sig selv udsat for urimelig kritik. Det vil ikke være noget godt år for Dragen, men den vil trods alt, som man kan forvente, klare sig godt og opnå gode resulta-

ter. Det vil blive et heldigt år for Dragen til trods for, at fremgangen vil være beskedet. For den kunstneriske og kreative Drage bliver det en nedslående periode, som bliver særlig slem for spillere og folk, der vil tage en risiko. Derimod vil rutinepræget arbejde bære frugt. Dragen vil kunne prise sig selv lykkelig ved, at

en mængde diskussioner og problemer ikke direkte vil berøre den selv. Selv om de fremskridt, der sker, kun er moderate, kan Dragen betragte sig som rimelig heldig, al den stund hele balladen omkring den slet ikke vil påvirke den. En beskyttet periode, hvor Dragen føler sig ganske sorgløs.

Helbred: Helbredet vil være godt.

Familien: Et år hvor Dragen kan nyde samværet med sine nærmeste. Det vil være et beskyttet år, hvor den ikke vil have mange problemer, og hvor dens familie vil være fri for indblanding. Problemer på hjemmefronten vil have mere at gøre med selve boligen end med de mennesker, der bor i den. Man bør ikke overse sikkerhedsforanstaltninger og forsikring. Til trods for de negative sider vil året være særlig godt til rejser. Forholdet til andre mennesker, især på det romantiske område, spiller en stor rolle, men der er også optræk til skandale.

Slangens år

1905, 1917, 1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et jævnt og udmærket år

Økonomi: Slangen kan forvente, at folk vil udfordre dens beslutninger, hvad angår dens økonomiske dispositioner. Selv om den er aldrig så in-

tuitiv og forsigtig, kan den komme til at begå et par fejl, som har at gøre med dens forretninger. I Oksens år må Slangen vise fleksibilitet og ikke sætte hårdt mod hårdt. Fra midten af året kan Slangen slappe mere af, da tingene begynder at ordne sig for den. Et år hvor den bør tage tingene som de kommer og ikke forkludre tingene ved at være genstridig. Med alle tegn i harmoni vil Slangens finansielle evner rigtig vise sig i et år, hvor alle andre har en død periode.

Helbred: Helbredet er som det skal være.

Familien: Familielivet vil fungere som det skal. Nu er tiden inde til at udnytte enhver mulighed, hvad enten det gælder forretninger eller kærlighed. Grib til med det samme og handl, mens andre tøver.

Hestens år

1906, 1918, 1930, 1942, 1954
1966, 1978, 1990, 2002, 2014

Tendens: Et bedre år

Økonomi: Det bliver et bedre år for trækhesten end for væddeløbshesten. Det vil blive en træg periode, ikke dårlig, men sløv. Atter et meget bedre år for Hesten, selv om den i begyndelsen har for store og helt urealistiske forventninger. Men der er grund til at drømme lidt, for vir-

keligheden er spændende nok i år. Der er storartede udsigter på jobbet. Fremgang, vækst og succes slås om at gøre Hesten tilfreds. Endnu engang kan der blive økonomiske gevinster at hente. Den vil være nødt til at arbejde hårdere for at opnå sine mål, men den vil få magt til at kontrollere sin egen situation. Nogle

le få uheldige og nogle positive pengeomæssige sager venter. Hesten må trøste sig med, at det vil blive bedre i det følgende år.

Helbred: Helbredet er som det skal være.

Familien: Især i midten af året er der utrolig gode muligheder, når det gælder personlige forhold og samværet med din partner. Hesten bliver ligefrem forelsket igen i sin kæreste eller kone. Men mens der indtræffer få begivenheder af betydning i dette år, vil der på den anden side ikke være grund til fortvivlelse. Man bør koncentrere sig om familielivet. Det vil være et godt år for Hesten at blive gift og starte familie. En del problemer synes at komme fra børn og underordnede.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et vanskeligt og ubehageligt år

Økonomi: Fåret vil få problemer på arbejdspladsen. Mangel på klare linier gør den usikker. Den er ikke så praktisk anlagt i denne periode, snarere kreativ. Der sker ting i det skjulte. Det går også trægere på det intellektuelle plan. Fåret er formsfuld og overkommer ikke så

meget. Det ser skeptisk på tingene, så længe der ikke foreligger klare beviser. Det kan gøre Fåret mere tavs og indesluttet. Økonomiske problemer vil opstå på grund af ødselhed og overforbrug. Økonomiske overraskelser kan overrumple Fåret, hvis det ikke passer på. Det bliver en vanskelig tid at finde ekstra penge i. Man skal kun forvente lidt fremgang. Den sidste del af året kan blive noget bedre, hvis Fåret er villig til at omstille sig.

Helbred: Helbredet trues af ulykker. Det bedste Fåret kan gøre er at tage det roligt. Fåret skal ikke nære store forventninger til dette år.

Familien: En noget urolig periode. Det bliver et år med forhindringer og misforståelser alle vegne, fordi skænderi, misforståelser og krav fra familie og venner holder Fåret beskæftiget. Der bør holdes en lav profil.

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et moderat år uden store problemer

Økonomi: Abens naturlige livlighed, fortjenester og livsglæde kan blive noget hæmmet. Dog synes der at være mulighed for forfremmelse. Dens profit og glæde er begrænset. Den må passe på sine personlige ejendele, ellers risikerer den at miste noget værdifuldt. Der kan komme en del rejser i år. Abens fremgang og succes vil ikke kunne leve op til dens forventninger. Senere vil det dog kunne lysne noget. Problemerne bliver mindre. Nye muligheder dukker op. Nytænkning kan alligevel give fine resultater i dette år. Fremskridtet vil ikke stå mål med dens forventninger. En tid hvor det vil være godt at skære lidt ned på ambitionerne.

Helbred: Aben kan komme til at lide af kronisk sygdom, hvis den ikke passer bedre på sin krop.

Familien: Både familielivet og selskabslivet bliver roligt og behageligt, men lidt hektisk. Den vil blive tvunget til en del rejser. Det vil være et år, hvor det vil være godt at tage sig af private eller økonomiske sager, som alt for længe har samlet støv. Projekter, der er påbegyndt året før, kan med held afsluttes, men det er ikke det bedste tidspunkt at gå i gang med nye langsigtede planer.

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et godt år

Økonomi: Den lidt konservative Hane havde et dårligt år under Rotten, men nu i Oksens år lysner det med en dejlig ændring til bedre held, især med hensyn til økonomi. For en gangs skyld synes tingene at skulle give pote. Den vil genvinde sine kræfter i Oksens år og få energi til at overvinde modgang eller at få hjælp udefra. Det er et år med mange gode muligheder, ikke mindst klarer Hanen at tilbagevinde større anerkendelse og respekt for det, den beskæftiger sig med. Den kan se flotte resultater af sin flid. Der ligger faktisk en forfremmelse i luften.

Helbred: Der synes at være tegn på blodtab, så pas meget på med skarpe ting.

Familien: På hjemmefronten sker der en positiv udvikling. Hanen får større bevægelsesfrihed. Der er en god atmosfære. Den trives bedre. Den har lettere ved at få tingene til at fungere. Men der kan også blive gennemtrumfet en del markante ændringer, trods Hanens modstand. Der er områder, hvor den holder igen med sammenbidt egenrådighed, selv om denne tid kræver fornyelse. Hvis Hanen arbejder for i

stedet for imod og bruger sine kræfter rigtigt, kan resultatet blive til stor gavn på længere sigt. Hanen vil få rig lejlighed til at vise sit naturlige talent for at optræde. Man vil spørge om og lytte til Hanens mening med stor interesse. Der er meget, der tyder på enten rejser eller forfremmelse.

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et usikkert år

Økonomi: Der vil være en del uforudsete problemer. Hunden må tage det lidt med ro og ikke tage nogen hurtige beslutninger. Det kan give bagslag, eller den må give vanskelige indrømmelser. Pessimismen har det med at vende tilbage i denne tid. Intellectet fungerer ikke, som det skal. Hunden er træg og stiv i sin tankegang. Den har let ved at blive meget indesluttet. Den er fåmælt og indesluttet. Den er ikke interesseret i kontakt med andre. Den holder sine tanker og meninger for sig selv. Venner og kolleger synes at misforstå Hunden eller let blive fornærmede. Dens gode hensigter bliver ofte opfattet forkert, og den må for enhver pris undgå sammenstød. Tab af magt og at være yderligere udsat synes at være typisk for året. Det er tilrådeligt at skære ned på udgifterne i dette år og lade ambitionerne hvile for en tid. Efterhånden vil det dog lysne, og optimismen vil atter gøre sit indtog. Den sidste halvdel af året er lys og positiv med stort livsoverskud og lyst til igen at møde verden med åbne arme. Omsider spreder den glæde omkring sig, og selvtilliden øges. Året slutter i en positiv og optimistisk tone.

Helbred: Helbredet er som det skal være.

Familien: Parforholdet vil nyde godt af Hundens mere åbne og udadvendte holdning.

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Et ganske godt år

Økonomi: Den pligttopfyldende Gris vil gøre alt, hvad den bliver bedt om, men den har en meget høj opfattelse af sig selv; det falder ikke godt i et Okseår. Grisen må nok vente til et andet år med at føre sig stærkt frem. Året starter livligt med mange rare oplevelser. Grisen er tolerant og åben, og den præges af optimisme og et godt overblik. Men den kan have tendens til at være lidt pirrelig og rastløs. Den handler impulsivt og uigennemtænkt. Heldigvis sker dette kun i årets første fase. Der vil være nogen vanskeligheder, som Grisen vil være tvunget til selv at løse. Der vil være gode udsigter, og Grisen vil kunne tappe skjulte ressourcer eller starte egen virksomhed. I spil og fornemmelser er der gode resultater. I resten af året er den mere konstruktiv og samarbejdsvillig. Økonomien vil opleve et kæmpeopsving i denne tid, og det kan Grisen glæde sig til.

Helbred: Helbredet er som det skal være.

Familien: Der er ikke store problemer generelt, men der kan opstå forviklinger i kærlighed eller med familien. Der er stor sandsynlighed for familieførøgelse ved ægteskab eller fødsel. Det vil blive et langt bedre år for kvinder end for mænd. Der er udsigt til udenlandsrejser. Man bør undgå risikable initiativer.

Tsehnnav

Den gamle Vismand

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang. Når man skal finde sit dyreår, så bemærk at januar-februar ofte tilhører forrige dyreår.

Østens dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901:	Metal-Rotte	18. feb. 1958 – 7. feb. 1959:	Jord-Hund
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902:	Metal-Okse	8. feb. 1959 – 27. jan. 1960:	Jord-Gris
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903:	Vand-Tiger	28. jan. 1960 – 14. feb. 1961:	Metal-Rotte
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904:	Vand-Hare	15. feb. 1961 – 4. feb. 1962:	Metal-Okse
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905:	Træ-Drage	5. feb. 1962 – 24. jan. 1963:	Vand-Tiger
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906:	Træ-Slange	25. jan. 1963 – 12. feb. 1964:	Vand-Hare
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907:	Ild-Hest	13. feb. 1964 – 1. feb. 1965:	Træ-Drage
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908:	Ild-Får	2. feb. 1965 – 20. jan. 1966:	Træ-Slange
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909:	Jord-Abe	21. jan. 1966 – 8. feb. 1967:	Ild-Hest
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910:	Jord-Hane	9. feb. 1967 – 29. jan. 1968:	Ild-Får
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911:	Metal-Hund	30. jan. 1968 – 16. feb. 1969:	Jord-Abe
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912:	Metal-Gris	17. feb. 1969 – 5. feb. 1970:	Jord-Hane
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913:	Vand-Rotte	6. feb. 1970 – 26. jan. 1971:	Metal-Hund
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914:	Vand-Okse	27. jan. 1971 – 14. feb. 1972:	Metal-Gris
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915:	Træ-Tiger	15. feb. 1972 – 2. feb. 1973:	Vand-Rotte
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916:	Træ-Hare	3. feb. 1973 – 22. jan. 1974:	Vand-Okse
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917:	Ild-Drage	23. jan. 1974 – 10. feb. 1975:	Træ-Tiger
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918:	Ild-Slange	11. feb. 1975 – 30. jan. 1976:	Træ-Hare
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919:	Jord-Hest	31. jan. 1976 – 17. feb. 1977:	Ild-Drage
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920:	Jord-Får	18. feb. 1977 – 6. feb. 1978:	Ild-Slange
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921:	Metal-Abe	7. feb. 1978 – 27. jan. 1979:	Jord-Hest
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922:	Metal-Hane	28. jan. 1979 – 15. feb. 1980:	Jord-Får
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923:	Vand-Hund	16. feb. 1980 – 4. feb. 1981:	Metal-Abe
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924:	Vand-Gris	5. feb. 1981 – 24. jan. 1982:	Metal-Hane
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925:	Træ-Rotte	25. jan. 1982 – 12. feb. 1983:	Vand-Hund
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926:	Træ-Okse	13. feb. 1983 – 1. feb. 1984:	Vand-Gris
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927:	Ild-Tiger	2. feb. 1984 – 19. feb. 1985:	Træ-Rotte
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928:	Ild-Hare	20. feb. 1985 – 8. feb. 1986:	Træ-Okse
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929:	Jord-Drage	9. feb. 1986 – 28. jan. 1987:	Ild-Tiger
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930:	Jord-Slange	29. jan. 1987 – 16. feb. 1988:	Ild-Hare
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931:	Metal-Hest	17. feb. 1988 – 5. feb. 1989:	Jord-Drage
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932:	Metal-Får	6. feb. 1989 – 26. jan. 1990:	Jord-Slange
6. feb. 1932 – 25. jan. 1933:	Vand-Abe	27. jan. 1990 – 14. feb. 1991:	Metal-Hest
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934:	Vand-Hane	15. feb. 1991 – 3. feb. 1992:	Metal-Får
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935:	Træ-Hund	4. feb. 1992 – 22. jan. 1993:	Vand-Abe
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936:	Træ-Gris	23. jan. 1993 – 9. feb. 1994:	Vand-Hane
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937:	Ild-Rotte	10. feb. 1994 – 30. jan. 1995:	Træ-Hund
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938:	Ild-Okse	31. jan. 1995 – 18. feb. 1996:	Træ-Gris
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939:	Jord-Tiger	19. feb. 1996 – 6. feb. 1997:	Ild-Rotte
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940:	Jord-Hare	7. feb. 1997 – 27. jan. 1998:	Ild-Okse
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941:	Metal-Drage	28. jan. 1998 – 15. feb. 1999:	Jord-Tiger
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942:	Metal-Slange	16. feb. 1999 – 6. feb. 2000:	Jord-Hare
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943:	Vand-Hest	7. feb. 2000 – 23. jan. 2001:	Metal-Drage
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944:	Vand-Får	24. jan. 2001 – 11. feb. 2002:	Metal-Slange
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945:	Træ-Abe	12. feb. 2002 – 31. jan. 2003:	Vand-Hest
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946:	Træ-Hane	1. feb. 2003 – 21. jan. 2004:	Vand-Får
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947:	Ild-Hund	22. jan. 2004 – 8. feb. 2005:	Træ-Abe
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948:	Ild-Gris	9. feb. 2005 – 28. jan. 2006:	Træ-Hane
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949:	Jord-Rotte	29. jan. 2006 – 17. feb. 2007:	Ild-Hund
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950:	Jord-Okse	18. feb. 2007 – 6. feb. 2008:	Ild-Gris
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951:	Metal-Tiger	7. feb. 2008 – 25. jan. 2009:	Jord-Rotte
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952:	Metal-Hare	26. jan. 2009 – 13. feb. 2010:	Jord-Okse
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953:	Vand-Drage	14. feb. 2010 – 2. feb. 2011:	Metal-Tiger
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954:	Vand-Slange	3. feb. 2011 – 22. jan. 2012:	Metal-Hare
3. feb. 1954 – 23. jan. 1955:	Træ-Hest	23. jan. 2012 – 9. feb. 2013:	Vand-Drage
24. jan. 1955 – 11. feb. 1956:	Træ-Får	10. feb. 2013 – 30. jan. 2014:	Vand-Slange
12. feb. 1956 – 30. jan. 1957:	Ild-Abe	31. jan. 2014 – 18. feb. 2015:	Træ-Hest
31. jan. 1957 – 17. feb. 1958:	Ild-Hane	19. feb. 2015 – 7. feb. 2016:	Træ-Ged
		8. feb. 2016 – 27. jan. 2017:	Ild-Abe
		28. jan. 2017 – 15. feb. 2018:	Ild-Hane
		16. feb. 2018 – 4. feb. 2019:	Jord-Hund

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 s. (London: Sphere Books Limited)

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 s. (København: Sphinx Forlag)

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 s. (København: Forlaget Komma)

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 s. (New York: Perennial Library)

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 s. (Lyngø: Bogans Forlag)

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 s. (Shaftesbury: Element)

DMS nyt

Årsrapport 2008

Bestyrelsen

Bestyrelsen som valgt 29. marts 2007: Anita Garbers, Rolf Gilberg (formand), Søren Haslund-Christensen, Lars Højer (webmaster), Jan Koed (kasserer, næstformand), Bulgan Njama (projektleder), Morten Axel Pedersen (suppleant), Leif F. Petersen (projektadministrator), Henrik Bo Thrane (sekretær). Der er ingen ændringer i forhold til forrige valgperiode.

Medlemmer

Pr. 1. januar 2009 er der 201 medlemmer, hvilket er en fremgang på 10 i forhold til sidste år. Medlemmerne er geografisk fordelt som i de foregående år med 61% i hovedstadsområdet, 35% i provinsen og resten på Grønland og i den øvrige verden.

	2007	2008	2009
Indre København	64	57	63
Storkøbenhavn	34	32	34
Nordsjælland	24	24	25
Hovedstadsomr.	122	113	122
Bornholm		1	1
Sjælland	24	22	20
Fyn	11	9	10
Jylland	48	38	39
Provinser	83	70	70
Grønland	5	3	4
Europa	8	5	5
Mongoliet	1		
Total	219	191	201

Medlemsmøder

Hvor andet ikke nævnes foregik møderne i St. Kongensgade 68, København.

• Medlemsmøde 91:

23. februar 2008, kl. 15-17: *Mongolsk strubesang*. Etnomusikologen Michael Hauser talte om mongolsk strubesang (*köömii*) og brugte

blandt andet en fransk film (38 min.) af den fransk-vietnamesiske forsker Tran Quang Hai til at forklare fænomenet. Sidste del af mødet blev brugt til at give medlemmerne mulighed for selv at prøve at synge strubesang. Det viste sig, at et par af medlemmerne allerede kunne synge strubesang. Et spændende og underholdende foredrag. (25 deltagere)

• Medlemsmøde 92:

29. marts 2008, kl. 15-23: Den ordinære generalforsamling forløb uden problemer med godkendelse af både formandsberetning og årsregnskab. Efter generalforsamlingen blev vist en turistfilm om den russiske republik, Tuva (45 min.). Aftenen sluttedes af med den årlige forårsfest med dejlig mad og drikke. (Ca. 40 deltagere)

• Medlemsmøde 93:

26. april 2008, kl. 15-17.30: *Chinggis Khans hemmeligheder*. En 2 timer lang dokumentarfilm om en ekspedition, der har ledt efter Chinggis Khans grav. Undervejs fortaltes om Chinggis Khans liv. (Ca. 25 deltagere)

• Medlemsmøde 94:

25. oktober 2008, kl. 15-17: *Kokken og fotografen*. Søren Zeuth fortalte med flotte fotos om sin rejse med kokken Nikolaj Kirk til Mongoliet sommeren 2008. Udover selve rejsen fortalte Zeuth om den bog, de to er i gang med at lave om fremmed mad. (25 deltagere)

• Medlemsmøde 95:

6. december 2008, kl. 15-17: *Aktuelt fra Mongoliet*. Bulgan Njama og Leif F. Petersen fortalte om Dansk Mongolsk Selskabs projekter i Mongoliet og om Mongoliets nuværende situation set i lyset af den internationale krise. Mødet sluttede med en film om æresmedlemmet, HKH Kronprins Frederiks besøg

hos Damost-projektet i Ulaanbaatar. (25 deltagere)

Medlemsbladet Ger

I 2008 udkom numrene 63, 64, 65 og 66 med hhv. 28, 28, 28, 32 sider. Som sædvanlig fortalte bladet om nyt og gammelt vedrørende Mongoliet og Danmarks forhold til landet.

Hjemmeside

I 2008 har vi fået ny hjemmeside. Vi har bibeholdt vores adresse, og den grundlæggende struktur på hjemmesiden er nogenlunde den samme, men layoutet er ændret. I forbindelse med omlægningen er tekster blevet revideret og en hel del nye billeder lagt ind på siden.

NGO-projekter

Skoleudvikling i landdistrikter

Projektet startede i 2004 og har til formål at støtte:

1. udvikling af samarbejdet mellem lokale civilsamfund og skoler i isolerede og marginaliserede lokalsamfund på landet.
2. kapacitetsopbygning blandt lokale civilsamfund og mongolske partnere med henblik på styrkelse af fortalervirksomhed til videreudvikling af skoler i landdistrikterne.
3. udvikling af skolernes læringsmiljø.
4. sikring af skolegang for børn fra de fattigste familier.

Projektet omfatter i alt 80 skoler i landsbyer i Mongoliet. Der er afholdt 10 forskellige workshops med fokus på kapacitetsudvikling.

Indkomstgenererende projekter ved projektskoler/lokalsamfund styrker fortsat skolernes muligheder for at yde støtte til børn fra fattige familier. Drop-out-fænomenet er stort set elimineret. Bøger og supplerende materialer er fordelt. Lokale kulturcentre med bogudlån

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2008 – 31/12-2008

	2007		2008	
RESULTATOPGØRELSE				
Indtægter				
Kontingent	29.000,00		28.750,00	
Administrationsbidrag NGO	0,00		40.000,00	
Portostøtte	1.555,25		2.788,14	
Gaver	600,00		0,00	
Diverse	170,00		215,00	
Rente (giro)	65,09		167,90	
Rente (Lån & Spar)	5.953,65	37.343,99	3.668,10	75.589,14
Udgifter				
Kontorhold	278,70		1.275,00	
Ger, trykkeudgifter	17.016,80		17.193,80	
Flyer, trykkeudgift	0,00		2.715,00	
Ger, porto indland	8.000,50		8.476,75	
Porto	3.589,00		4.792,50	
Internet	6.101,25		1.601,00	
Medlemsmøder	4.292,35		3.775,75	
Repræsentation	481,00		529,00	
Gebyr (giro og L&S)	393,00		419,00	
Diverse omkostninger	1.861,13	42.013,73	2.179,91	42.957,71
Årets resultat		-4.669,74		32.631,43
Legat primo			300.000,00	
Legatpenge overført til Mongoliet			-150.000,00	
Gebyr (Nordea)			-285,00	
Rente (Nordea)			7.140,33	
Legat ultimo			156.855,33	
BALANCE				
Pr. 1. januar 2009				
Aktiver				
Kasse	2.313,66		2.318,21	
Giro	2.016,20		30.975,98	
Bank (Lån & Spar)	364.746,81		68.413,91	
Bank (Nordea)	0,00		156.855,33	
Balance	369.076,67		258.563,43	
Passiver				
Egenkapital:				
Primo	73.746,41		369.076,67	
Årets resultat	-4.669,74		32.631,43	
Legat	300.000,00		-143.144,67	
Balance	369.076,67		258.563,43	

og andre tilbud til lokalsamfund fungerer ved alle projektskoler. En forlængelse af projektet inden for den eksisterende budgetramme kan komme på tale.

Danida har accepteret en projektforlængelse frem til 2010 ved anvendelse af allerede bevilligede midler (11,5 mio. kr.).

Styrkelse af

Socialt Partnerskab Netværk

Projektet startede i 2007. Projektets mål er:

1. empowerment af 6000 medlemmer af 1200 socialt truede familier ved selvhjælpsaktiviteter i 5 lokalområder.
2. styrkelse af organisationen Socialt Partnerskab Netværk (SPN) og dets lokale afdelinger.

Projektaktiviteterne skrider frem i henhold til planerne. Pr. 1. oktober 2008 var 489 familier omfattet af mikrolån. Tilbagebetalingsraten har været meget tilfredsstillende (100%). I 2008 blev der gennemført en række kurser og mødeaktiviteter for nye og gamle selvhjælpsgrupper, lokale SPN og facilitatorer samt for projekthovedkontor og andre organisationer (statslige og ikke-statslige organisationer i Mongoliet). Tre numre af bladet *Let's talk* blev udgivet i 2008.

I efteråret blev der gennemført en omfattende monitorering af projektet med deltagelse af Dansk Mongolsk Selskab.

Projektet fik mange prominente gæster i 2008. Kronprins Frederik besøgte projektet sammen med den danske ambassadør i Beijing Jeppe Tranholm-Mikkelsen og andre. Anledningen var 40-året for oprettelsen af de diplomatiske forbindelser mellem Danmark og Mongoliet.

Skofirmaet *Ecco's* repræsentant og Søren Haslund-Christensen, Axel og Ove Krebs – sønner af lægen Carl Krebs, der virkede i Mon-

goliet i årene 1923-36 – og deres familier samt repræsentanter fra den danske fagbevægelse besøgte ligeledes projektet.

Projektets bevilling fra Danida er 4,96 mio. kr.

Børneprojektet

Dansk Mongolsk Selskab støtter stadig de tidligere gadebørn, der er vendt tilbage til deres familier i et begrænset omfang. I 2008 forsynede projektet disse børn/unge og deres familier med brænde, varmt tøj for vinteren og mad samt søde sager i anledning af Tsagaan Sar. De bliver af og til inviteret til kulturarrangementer.

Et mindre antal øvrige unge modtog i 2008 begrænset støtte til at gennemføre faglige kurser fra en japansk baptistkirke.

En af projektets tidligere ansatte er stadig tilknyttet projektet for at varetage børn/unges og familiernes interesser. Tilknytningen er dog mere løs, og hun kommer i det omfang, hendes tid tillader.

Uddannelsesprojekt støttet af Dæhnfeldt-fonden

Lægen Johan L. Dæhnfeldt oprettede *I. M. Dæhnfeldt-Foundation* i 2002. I 2007 på Johan Dæhnfeldts 70-årsdag blev årets portion uddelt. 300.000 kr. tilfaldt Dansk Mongolsk Selskab. Bestyrelsen besluttede at bruge pengene til studiestøtte for dygtige, men fattige mongolske børn. Uddelingen af støttemidler begyndte i 2008.

På grund af travlhed i projektkontoret har opstarten af projektet været noget forsinket. Arbejdsgruppen, der arbejder på frivillig basis med projektet, har haft 5 møder.

Gruppen har besluttet at bevillige uddannelseslån til følgende unge:

1. **Uuganbayar B.** – 19 år og læser på Det tekniske Universitet til bygningsingeniør på 2. år. Forældrene arbejder som skoma-

gere. Han er blevet kåret som god studerende på universitetet.

2. **Otgonbaatar B.** – 20 år og læser jura på universitetet *Tushee*. Hans mor døde, og nu bor han sammen med sin far. Han blev kåret af børneorganisationen i aimagen som dygtig elev.
3. **Sainzaya B.** – 23 år. Opvokset sammen sine fem yngre søskende og mor. I 10. klasse kåret med »guldnøgle« for sin indsats i skolen. Afsluttede 10. klasse med guldmedalje.

Alle tre ovennævnte kommer fra Dundgov Aimag. Arbejdsgruppen har besluttet at bevillige fuld støtte til følgende:

4. **Nomin M.** – Læser på universitetet *Em Ai Zui*. I skrivende stund ingen yderligere information på uddannelsesretning og alder fra arbejdsgruppen i Mongoliet. Han/hun har afsluttet 10. klasse med guldmedalje. Bor sammen med sine to yngre søskende og far, der arbejder som nattevagt.
5. **Mandakh M.** – Læser regnskab og økonomi på universitetet. Har store evner i matematik. Faren er afgået ved døden, og moren har forladt sit barn. Bor sammen med sin bedstefar. Bedstemoren døde for 1-2 år siden. Bedstefaren, der desværre er blevet alvorlig syg og nu er sengeliggende, sørgede for familien. Hans sygdom kræver behandling, der koster penge. Familien var tidligere tilknyttet Damosts familieprojekt.

I Ger 65 side 27 kan du læse et fyldigt uddrag af den mongolske samarbejdspartners projektbeskrivelse.

Bestyrelsen

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- *Medlemsmøde 96*

Lørdag den 21. februar kl. 15-17
St. Kongensgade 68, opg. A, Kbh. K

Natur og rejseindtryk fra Mongoliet

Biolog **Birgith Sloth** viste billeder og fortalte om sine oplevelser fra rejser i Mongoliet. Første besøg var i 1993 i forbindelse med et Danida-projekt om udvikling af økoturisme. Siden blev det til ture i forbindelse med andre projekter, som turleder eller for blot at besøge venner.

Mødet annonceredes i folderen om forårets arrangementer, der blev udsendt i uge 6. De 25 tilhørere fik en stor oplevelse med sig hjem af en fascinerende natur langt fra alfarvej.

- *Medlemsmøde 97*

Lørdag den 21. marts kl. 15-23
St. Kongensgade 68, opg. A, Kbh. K

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2008.
3. Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2008.
4. Fastsættelse af kontingent.
Bestyr. foreslår uændret kontingent.
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
På valg er: Anita Garbers, Rolf Gilberg, Lars Højer, Bulgan Njama.
Ikke på valg er: Søren Haslund-Christensen, Jan Koed, Leif F. Petersen, Henrik Bo Thrane.
6. Valg af suppleanter.
På valg er: Morten A. Pedersen.
7. Valg af revisor.
På valg er: Britta Tvede Hansen.
8. Indkomne forslag.
9. Eventuelt.

På hesteryg i Gobi

Kl. ca. 16 vil Anne Nielsen og Benni Berg fortælle og vise billeder fra deres ture på hesteryg langs Orkhon-floden og til Gobi i '96 og '98. Deres indslag erstatter den tidligere annoncerede turistfilm.

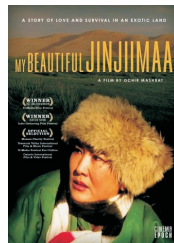
Forårsfesten

Kl. ca. 17.30 står maden parat på buffeten. Prisen i år er 150 kr., som dækker udgifterne til både mad og drikke. Også ikke-medlemmer af Selskabet er velkomne til at deltage. Tag gerne jeres dell på!

Tilmelding sker ved senest *tirsdag den 17. marts* at indbetale beløbet på Selskabets kontonummer i Danske Bank (1551) 784-1582. Mærk indbetalingen »Forårsfest«. Man kan også fremsende en check adresseret til kassereren. Adresse og telefonnummer, se side 2. Efter aftale kan der betales kontant ved indgangen.

- *Medlemsmøde 98*

Lørdag den 2. maj kl. 15-17
St. Kongensgade 68, opg. A, Kbh. K

Min smukke Jinjiimaa

En smuk og bevægende film om en handicappet mands dybe kærlighed og offervilje til en kvinde og hendes barn. Filmen foregår dels i Selenge Aimags iskolde vinter i midten af 1980'erne, dels i hovedstaden Ulaanbaatar i et transformeret samfund omkring år 2000.

Filmens instruktør, Ochir Mashbat, er eksponent for den nye mongolske film, som sætter fokus på de sociale skel mellem livet i den moderne storby og den traditionelle nomadekultur. Mongolsk tale med engelske undertekster. 80 min. farve. 2006.

E-post

Hvis I ønsker at modtage oplysninger om her og nu aktiviteter fra Selskabet, så send jeres email-adresse til jk@cadaid.dk, hvis det ikke allerede er sket. JK

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby